

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΕΤΟΣ 18ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 80 - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011

ΕΚΛΙΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΡΑΧΟΥΛΙΩΤΩΝ «Ο ΙΤΑΜΟΣ»

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Μη λησμονούμε το '40

Πέρασαν 71 χρόνια αλλά το 1940 μένει ανεξίτηλα γραμμένο στη μνήμη των Ελλήνων. Άλλωστε βρίσκονται ακόμα στη ζωή αρκετοί από τους πρωταγωνιστές του άνισου μεν, αλλά νικηφόρου εκείνου αγώνα. Σήμερα, στις δύσκολες μέρες που

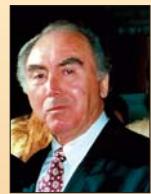
περνά η χώρα μας, η ενθύμηση της γενιάς του '40 γενιά ελπίδα και αισιοδοξία ότι θα βγούμε νικητές και από τούτον τον διαφορετικό μεν, αλλά εξ ίσου άνισο και σκληρό αγώνα.

Η Ραχούλα το 1940 έδωσε κι αυτή το μερίδιό της σε αίμα και δάκρυα. Είναι πατριωτικό χρέος να διατηρούμε ζωντανή τη μνήμη των Ραχουλιωτών που άφησαν τα κόκαλά τους στα βορειοηπειρωτικά βουνά, θυσία στην πατρίδα.-

Ένα τούρκικο κατάστιχο (defter) του 1667 για το Ζωγλόπι

Ένας από τους μύθους που καλλιεργήθηκαν για την τουρκοκρατία αναφέρεται και στο αφορολόγητο των Αγραφιώτικων Χωριών. Δεν ήταν "άγραφοι" οι Αγραφιώτες στα τούρκικα κατάστιχα, αλλά απεναντίας διπλογραμμένοι και τριπλογραμμένοι.

Γράφει ο
Λάμπρος
Γριβέλλας
lampgriv@gmail.com

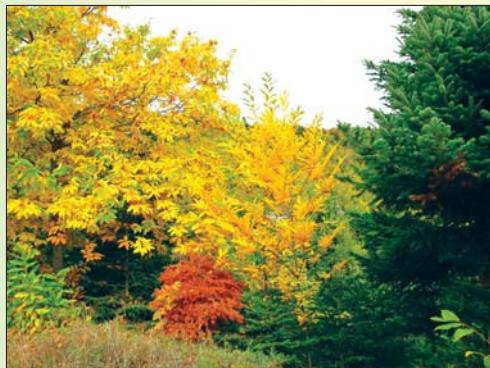
Ελληνική οικογένεια στην τουρκοκρατία

Στο βιβλίο του Κ. Καμπουρίδη:
"Η νεότερη Ελλάδα μέσα από τις οθωμανικές αρχειακές πηγές", από το οποίο αντλούμε τις πληροφορίες, αναφέρονται χαρακτηριστικές περιπτώσεις που καταδικούν ότι οι Αγραφιώτες, όπως και οι άλλοι υπόδουλοι Έλληνες φορολογούνταν με πολλούς τρόπους. Το διβλέτι, εκτός από τους επίσημους φόρους, φορολογούσε τους ραγιάδες με πλάγιο και ύπουλο τρόπο με το πρόσχημα της υ-

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΆΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Το φθινόπωρο είναι μια ωραία, μια μαγευτική εποχή με τις δικές της χάρες και ομορφιές μα και με τις δικές της ιδιαιτερότητες και σμίγει, ενώνει, γεφυρώνει το καλοκαίρι με τους τρομερούς καύσωνες, με το χειμώνα όπου κυριαρχούν τα κρύα και οι φοβερές παγωνιές. Αρχίζει με μια μεγάλη αφθονία φρούτων και στο τέλος μένει ρέστο απ' αυτά. Είναι η εποχή που οι άνθρωποι του μόχθου και της εργασίας μαζεύουν τους καρπούς των κόπων τους και ετοιμάζονται για τη βαρυχειμωνία. Το ίδιο συμβαίνει στη φύση και στα ζωντανά που διαφέρεται αυτή. Προετοιμασία και προσαρμογή για την αντιμετώπιση μιας εποχής που θα δώσει τη δυνατότητα, μέσα από το λήθαργο, για την αναγέννηση της ζωής.

Γράφει ο
Βασίλης Χρ.
Καραγιάννης

Το φετινό φθινόπωρο, κατά τη γνώμη μου αλλά και κατά τη γνώμη πολλών άλλων, ήταν σκληρό, άχαρο και αλοπρόσαλλο κουβαλώντας τις *Συνέχεια στην 4η σελ.*

1. Μη λησμονούμε το '40	1
2. Ένα τούρκικο κατάστιχο του 1667	1-3
3. Το φθινόπωρο άλλοτε και τώρα	1-4
4. Οι Ιταλοί, η μανιά και τα βατράχια	1-3
5. Ένα κείμενο για τον Ιταμό	1-4
6. Ισοκράτης: Η υγεία και η μακροιμέρευση βρίσκεται στους καρπούς της γης	3
7. Τι μπορεί να τρώμε	5
8. Οι βλαχοπούλες, οι ληστές και οι λεύκες	5
9. Από τη λαογραφία του τόπου μας: Ο τρουβάς	6
10. Φθινοπωρινή φύση: Φωτογραφίες	7
11. Η Οδύσσεια της Ευρωπαϊκής Πορείας μας	8
12. Τοπινύμια του χωριού μας	8
13. "Τραγούδια της Ξενιτάς"	8
14. Λαχτάρα στη νύχτα	9
15. Η φύση εκδικείται	9
16. Το ψωμί	10
17. Η πείνα	10
18. Ο κάβουρας και το πάθημα της αλεπούς (παραμύθι)	11
19. Τα μήλα των Εσπερίδων	11
20. Νέα του χωριού	12
21. Κοινωνικά-Συνδρομές-Προσφορές-Ανέδοτα	2

Οι Ιταλοί, η μανιά και τα βατράχια

Ήταν παραμονή 25ης Μαρτίου του 1942. Η Ελλάδα στέναζε κάτω από τη μπότα των Γερμανοϊταλών κατακτητών, ενώ Γυμνάσια και Δημοτικά στην Καρδίτσα δεν λειτουρ-

γούσαν, γιατί τα κτήρια είχαν επιταχθεί από τα κατοχικά στρατεύματα. Μη έχοντας σχολείο, εκείνη την ημέρα έβοσκα τα πρόβατα στο Πετροβούνι, πάνω από το σπίτι του

μπάρμπα μου, του Βασίλη Κοντακτού.

Γράφει ο
Παναγιώτης
Κατσουλας

Κάποια στιγμή είδα στο διάσελο της Σέκλιζας Ιταλούς στρατιώτες να κατεβαίνουν από τα αυτοκίνητα και να σκορπίζο-

Ιταλοί αιχμάλωτοι

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΤΑΜΟ γραμμένο το 1938

[Το κείμενο που ακολουθεί δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Καρδίτσας "ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΦΩΝΗ" στις 25 Αυγούστου 1938 από τον αρθρογράφο που υπογράφει ως Θ. Περάτης (άγνωστο, αν είναι το πραγματικό του όνομα ή ψευδώνυμο). Η ανυπαρξία ορεινών δρόμων την εποχή εκείνη κρατούσε τους αστούς μακριά από τα βουνά, και, όταν επιτέλους κατόρθωναν να τα πλησιάσουν ύστερα από μεγάλη ταλαιπωρία, εκείνα φάνταζαν ως επίγειος παράδεισος! Αυτό διαφαίνεται σε κάθε γραμμή του κειμένου με τα πολλά και ηχηρά κοσμητικά επίθετα και θαυμαστικά. Όπως προκύπτει από το δημοσίευμα, ο Όμιλος Εκδρομέων Καρδίτσας οργάνωσε και τα προηγούμενα χρόνια ολιγοήμερες κατασκηνώσεις στον Ιταμό και η μετάβαση γινόταν μέχρι την Καστανιά με αυτοκίνητο και από εκεί και πάνω (τρία χιλιόμετρα περίπου) πεζοπορία. Διαβάζοντάς το μπαίνουμε, κατά κάποιον τρόπο, στο πνεύμα της εποχής.]

Το άρθρο προέρχεται από το Αρχείο του Απόστολου Στεφανή και τον ευχαριστούμε για την παραχώρηση]

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΤΑΜΟ

Αυτή η διάθεση της φυγής μάς είχε τόσο συναρπάσει. Εβλέπαμε την πανικόβλητη άνοδο των άλλων προς τα δροσερά αγραφιώτικα βουνά και

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ.

Αθανάσιος Κωτούλας (432)	50	Κων/νο Νικολόπουλο (518)	10
Χρήστος Τζωανόπουλος (433)	20	Αγορή Τσιούκη - Δελήτσικα (519)	50
Κων/νος Μήτρας (434)	30	Λάμπρος Α. Λέκκας (520)	20
Αντώνης Φ. Κωτσιαρίδης (483)	20	Φρειδερίκη Νασάκου - Μπακρατσά (521)	20
Απόστολος Θ. Βρέκος (484)	20	Ευαγγελία Μήτρα-Ξερακία (522)	50
Χρήστος Η. Κίσσας (491)	25	Ευρυδίκη Λέκκα (523)	50
Θωμάς Τσούτσουρας (492)	20	Ευθύμιος Λ. Λέκκας (524)	50
Βικτώρια Μπέλλου (493)	20	Πηγελόπη Κ. Τσιότρα (525)	50
Ευάγγελος Καραγιάννης (494)	20	Χρήστος Τσιούκης (526)	20
Χρήστος Σωτ. Γριβέλλας (495)	10	Δημήτριος Παπαδημητρίου (527)	50
Κων/νος Ε. Κατσιούλας (496)	20	Βάιος Πιτσαριώτης (528)	20
Γρηγόρης Βρέκος (497)	30	Αικαπερίνη Καλαμάρα (529)	20
Βασίλης Φυτσιλής (498)	20	Φώτης Β. Κωτσιαρίδης (530)	10
Αναστάσιος Παπαστεργίου (499)	10	Βασίλης Ντίνος (533)	10
Παναγιώτα Παπαστεργίου (500)	15	Ευάγγελος Αλεξανδρόπουλος (534)	25
Κων/νος Κυρίτσης (501)	10	Αλίκη Γρυμπογιάννη-Σδρόλια (535)	25
Απόστολος Φ. Βρέκος (502)	20	Παναγιώτης Ξεδιάς (536)	20
Άγγελος Ζαχαρόπουλος (503)	50	Αναστάσιος Καραδήμος (537)	20
Κων/νος Ζαχαρόπουλος (504)	50	Λάμπρος Π. Ξεδιάς (538)	15
Ιωάννης Η. Βρέκος (505)	20	Φώτης Κ. Κομπούρας (539)	30
Ιωάννης Ν. Γκορτσάς (506)	50	Χρήστος Ν. Βρέκος (540)	20
Γεώργιος Σταμάτης (507)	20	Κων/νος Φ. Κομπούρας (541)	20
Ευάγγελος Καλαμάρας (508)	50	Ξενοφών Ζογλοπίτης (542)	50
Μιχάλης Μήτρας (509)	30	Χρυσούλα Σιώκου (543)	30
Απόστολος Χ. Κατσιούλας (510)	10	Βασίλης Απ. Γκορτσάς (544)	20
Φώτης Γιαννουσάς (511)	15	Κων/νος Γ. Νάκας (545)	20
Κων/νος Γιαννουσάς (512)	15	Ντίνα Λ. Βασιλάκου (546)	20
Π. Αναστάσιος Γιαννουσάς (513)	15	Χρυσούλα Κατσιούλα (548)	30
Βασίλης Κωστάκος (514)	20	Πέτρος Παπαζαρκάδας (549)	50
Δημήτρης Φ. Ράπτης (515)	50	Βρέκος Σωτήριος (550)	20
Μαρία Δ. Ράπτη (516)	40	Τσιμάκη Ιφιγένεια (551)	20
Κούλα Βακάση (517)	20	Τσιμάκη Περσεφόνη (552)	20

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας εκφράζει την ικανοποίηση και τις ευχαριστίες του προς τους αναγνώστες των "Ζ.Χ.", που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μας για την οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας, ώστε αυτή να εκδίδεται απρόσκοπτα στους δύσκολους καιρούς που περνάμε.

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ

ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούλας

τηλ. 6976777462

Λάμπρος Α. Γριβέλλας

τηλ. 2441020480

Βασίλης Χ. Καραγιάννης

τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

M. Απεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

Εδώ γελάμε

Δεκέμβρη μήνα, το αρνί και το γουρουνόπουλο βοσκούσαν στο λιβάδι. Όταν βρόδισαε, καθένα τράβηξε για το στάβλο του.

- Άντε γειά σου και καλά Χριστούγεννα, λέει το αρνί στο γουρουνάκι.

- Και το γουρουνόπουλο: Θα σ' άρεσε εσένα να σου πω: καλό Πάσχα;

Ένας ληστής μπαίνει κρυφά στο σπίτι την ώρα που ο νοικοκύρης κοιμάτων και αρχίζει το φάγμα. Αφού δεν καταφέρει να βρει τίποτα, σκουντά το νοικοκύρη.

- Ε, ξύπνα, του λέει, να μου πεις πού έχεις τα χρήματα. Μια ώρα ψάχνω και δε βρίσκω τίποτα.

- Περίμενε να ντυθώ και να φάειμε μαζί, του απαντά το νοικοκύρης.

Ένας πατέρας λέει στο γιο του:

- Σου αφήνω αυτή την τεράστια βιβλιοθήκη με έναν όρο: Να μη δανειστείς ποτέ βιβλίο σε κανέναν.

- Μα γιατί; ρωτάει ο γιος.

- Γιατί όλα αυτά τα βιβλία τα έχω δανειστεί από φίλους μου, απαντά ο πατέρας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιτυχίες

- Ο **Χρήστος Γ. Λιανός** περαίωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στη Διοικητική Επιχειρήσεων σε Πανεπιστήμιο της Σουηδίας.

- Ο **Δημήτρης Κ. Μήτρας** έγινε κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος στη σχολή Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του τμήματος Γενετικής του Αριστοτελείου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης.

Βαπτίσεις

- Ο **Γιάννης Ηλία Βρέκος** και η σύζυγός του **Ευαγγελία** βάπτισαν στις 11-9-2011 το αγοράκι τους και του έδωσαν το όνομα Ηλίας.

- Ο **Θωμάς Γ. Γκορτσάς** και η σύζυγός του **Μαρία** βάπτισαν το αγοράκι τους στις 18-9-2011 και του έδωσαν το όνομα Γεώργιος.

- Ο **Βασίλης Βάιου Βρέκος** και η σύζυγός του **Χριστίνα** τέλεσαν τους γάμους και βάπτισαν το κοριτσάκι τους στο όνομα Μαρία, στις 29-10-2011.

- Ο **Αθανάσιος Λιάσκος** και η σύζυγός του **Ερασμία Βρέκου** βάπτισαν στις 12-11-2011 το κοριτσάκι τους και της έδωσαν το όνομα Μαρία.

- Ο **Ηλίας Κίσσας** και η σύζυγός του **Χαρά** βάπτισαν στις 11-9-2001 την κορούλα τους και της έδωσαν το όνομα Μαρία - Ηλιάνα

Γάμοι

- Η **Μαρία Ιωρ. Παπαϊωάννου** (κόρη της Αλεξάνδρας Κωστάκου) και ο **Lillo Aytyny** τέλεσαν το γάμο τους στην Αθήνα στις 1/10/2011.

- Ο **Νίκος Χρήστου Μουζιούρας** και η **Βάνα Καμινιώτη** τέλεσαν το γάμο τους στον I. N. Ζωοδόχου Πηγής Καρδίτσας στις 12/11/2011

Θάνατοι

- Στις 29-9-2011 απεβίωσε η **Ελευθερία Λάμπρου Βασιλάκου**, ετών 54.

Υπάλληλος του ΚΕΠΕΠ Καρδίτσας, ανοιχτός χαρακτήρας, καλότροπη, ήταν πανταχού παρούσα και είχε έναν καλό λόγο για όλους. Ο πρόωρος θάνατός της στέρησε τη χαρά να δημιουργήσει οικογένεια και βύθισε στο πένθος την οικογένειά της.

Παρακαλούμε θερμά τους απανταχού χωριανούς μας, όταν έχουν κάποιο κοινωνικό γεγονός (γέννηση, βάπτιση, γάμο, επιτυχία κλπ.) να ενημερώνουν κάποιο μέλος του Δ.Σ. ή μέλος της Συντακτικής Επιτροπής αποστέλλοντας -αν υπάρχει- και σχετική φωτογραφία, προκειμένου να το δημοσιεύσουμε στα "Ζ.Χ."

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Μ. Σ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

- Στη μνήμην **Ελευθερίας Λ. Βασιλάκου**: Οικογ. **Βάιου Πιτσαριώτη** (531) 30 ευρώ
- Η οικογένεια **Αθανασίου** και **Ισμήνης Καραντώνη** προσέφερε το χρηματικό ποσό των 50 ευρώ (553) στη μνήμη του αδελφού τους **Ιωάν**

Ένα τούρκικο κατάστιχο (defter) του 1667 για το Ζωγλόπι

Συνέχεια από την 1η σελ.

ποχρεωτικής αγοράς. Όταν δηλαδή χρειαζόταν τρόφιμα για το στράτευμα στις εκστρατείες (αλεύρι, πλιγούρι, βούτυρο κ.α.), υφάσματα για να ντύνει τους στρατιώτες, γάζες και επιδέσμους για τους τραυματίες, ζωτροφές για τα άλογα του στρατού κ.λ.π., υποχρέωντες τους ραγιάδες της περιοχής που παρήγε το

Συνθητισμένη αγροτική κατοικία στην τουρκοκρατία

κάθε είδος να πουλούν στους εντεταλμένους του σουλτάνου ορισμένη ποσότητα ειδών και πλήρωνε με ένα ευτελές νόμισμα που είχε ελάχιστη αξία, όπως π.χ. έκαμε ο γερμανικός στρατός κατοχής στην Ελλάδα την περίοδο 1941-1944 με το κατοχικό μάρκο.

Στην περίπτωση που κατέγραψα, οι Θεσσαλοί υποχρεώθηκαν να "πουλήσουν" στον τουρκικό στρατό 25000 οκάδες βούτυρο για την τροφοδοσία (zahire) του στρατού της Κρήτης και σ' αυτό υποχρεώθηκαν να "συμβάλουν" και οι Αγραφιώτες. Αναφέρω ενδεικτικά την ποσότητα που κατενεμήθηκε στην πόλη της Καρδίτσας και σε ορισμένους αγραφιώτικους οικισμούς:

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΟΚΑΔΕΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΟΚΑΔΕΣ
Καρδίτσα	99	Ζωγλόπι	60,5
Βουνέσι	143	Καλόγερος ¹	11
Άγιος Γεώργιος	66	Καρβασαράς	126,5
Λακρέσι	6,5	Θραψίμι	55
Απιδιά	88	Βλάσδο	60,5
Μαστρογιάννη	27,5	Μεσενικόλας	82,5
Κερασιά	44	Άγραφα	99
Σπινάσα	11	Καροπλέσι	55
Κλειτσός	82,5	Βράχα	55

Ακολουθούν και άλλα αγραφιώτικα χωριά και η ποσότητα βουτύρου που συγκεντρώθηκε από τον καζά Φαναρίου και Αγράφων ανήλθε σε 9.102,5 οκάδες.

Από την ποσότητα των 71,5 οκάδων βουτύρου, την οποία υποχρεώθηκε να παραδώσει το Ζωγλόπι (μαζί με τον Καλόγερο) συμπεραίνουμε ότι εκείνη την εποχή (1667 μ.Χ.) ήταν ένα μεσαίο ορεινό χωριό των 300-350 κατοίκων, πολύ μικρότερο από το Μεσενικόλα, αλλά μεγαλύτερο από το Καταφύγι, το Μαστρογιάννη και το Καροπλέσι.

Η φορολογική ελάφρυνση των Αγραφιωτών, παρά τα όσα έχουν γραφεί κατά καιρούς, ήταν ελάχιστη και αυτό φαίνεται από τα παρακάτω στοιχεία:

Κατάστιχο των Αγράφων και των Παραρτημάτων των Αγράφων

Σύνολο εστιών ²	3423
Ένεκα gurihte και tahfif (ελάφρυνση)	1015
Έγκυρο υπόλοιπο	2408
Miri (δημόσιος φόρος)	400 άσπρα
Gurihte (φυγάδες) ³	169 "
[...] ⁴	13 "
Harc (έξοδα εισπρακτόρων)	10 "
[...]	2
[...]	35
Σύνολο	629 άσπρα

Και αυτά μόνο για το "Δημόσιο φόρο γιατί ακολουθούσε και μια σειρά από τακτικούς και έκτακτους φόρους που δεν είχαν τελειωμό. Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι κατακτημένοι λαοί εργάζονταν σκληρά και εξοντωτικά για να συντηρούν τους Τούρκους, οι οποίοι δεν είχαν άλλη ασχολία, εκτός από τον πόλεμο και το ...ραχάτι, ενώ οι υπόδουλοι λαοί ζόύσαν στη φτώχεια και την αθλότητα. Η ιστορία όμως εκδικείται. Η τρυφηλή ζωή, συν τα χρόνω, μετέβαλε τους Τούρκους από πολεμιστές σε καλοθρεμμένα άβουλα όντα, ανίκανους να αντιδράσουν στα απελευθερωτικά κινήματα των κατακτημένων βαλκανικών λαών, που, ο ένας μετά τον άλλο, με πρώτους τους Έλληνες, απέκτησαν την ελευθερία τους.-

Σημειώσεις:

1. Γράψαμε και σε άλλο σημείωμα ότι στα τούρκικα κατάστιχα ο Καλόγερος φέρεται ως ξεχωριστή συνοικία. Η πιο πιθανή υπόθεση είναι ότι εννοούσαν τη συνοικία "Πέρα Μαχαλά".

2. Οι Τούρκοι ως φορολογήσιμη μονάδα θεωρούσαν την εστία (φωτιά, τζάκι, γωνιά). Κάθε εστία συνήθως στέγαζε κατά μέσο όρο τρεις συγγενείς οικογένειες, οπότε ο φόρος που αναλογούσε σε κάθε νοικοκυρίο ήταν 210 άσπρα.

3. Ως φυγάδες νοούνται οικογένειες που μετανάστευαν κρυφά από τους Τούρκους γιατί αδυνατούσαν να πληρώνουν τους φόρους. Ο φόρος που αναλογούσε σ' εκείνους επιμερίζονταν στους εναπομείναντες.

4. Μέσα σε αγκύλες νοούνται διάφορα "έξοδα" που προσθέτονται στο συνολικό φόρο.

Οι Ιταλοί, η μανιά και τα βατράχια

Συνέχεια από την 1η σελ.

νται σε τρεις κατευθύνσεις: μια ομάδα ανέβηκε στο Πετροβούνι της Σέκλιζας, άλλη ομάδα πέρασε το ποτάμι και κατευθύνθηκε προς το Μαυρόι και μια Τρίτη συνέχισε ευθεία το δρόμο προς τα Χάνια και Κούλια Ραχούλας. Μια τέταρτη ομάδα σκάλωσε απέναντι από το λόφο του Αγίου Αθανασίου και οι στρατιώτες άρχισαν να σκάβουν. Μετά από λίγο ανέβασαν εκεί δυο μεγάλα πυροβόλα, τα εγκατέστησαν και άρχισαν να ρίχνουν οβίδες προς τη κατεύθυνση της Νευρόπολης, δίπλα από το χωριό Τετάι (Λαμπερό). Από τη θέση που βρισκόμουν επάνω στο Πετροβούνι έβλεπα τα βλήματα να σκάζουν σε μια λάκα ως είκοσι περίπου στρεμμάτων. Το κανονίδι συνεχίστηκε επί τρεις περίπου ώρες.

Η πρώτη ομάδα, που αποτελούνταν από δέκα άνδρες, από το Πετροβούνι της Σέκλιζας πέρασε στο Πετροβούνι των Βλάχων και πήγε ως τη Δραμπάλα και Ιτίσα. Από εκεί πήρε την άκρη του βουνού και, κατά το μεσημέρι, έφτασε στο σπίτι του μπάρμπα μου, του Βασίλη Κοντακτσή, όπου βρισκόταν μόνο η μανιά μου, η Βασίλω. Οι Ιταλοί της μιλούσαν στη γλώσσα τους και με χειρονομίες προσπαθούσαν να συνεννοηθούν μαζί της, αλλά εκείνη δεν καταλάβαινε τίποτε. Απελπισμένη, βγήκε και με φώναξε να κατεβάστε στο σπίτι. Κατέβηκα και κου-

τσά στραβά κατάλαβα τι ήθελαν.

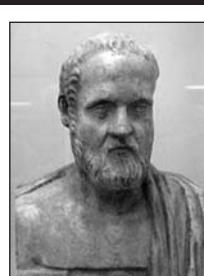
Οι Ιταλοί είχαν πιάσει στο ποτάμι καμιά εικοσαριά βατράχια, τα καθάρισαν και τώρα ζητούσαν τη γάνη, να τα τηγανίσουν. Εξήγησα στη μανιά μου τι ήθελαν και εκείνη έφερε το τηγάνι και λίπα. Το τηγάνισμα το ανέλαβε ένας Ιταλός στρατιώτης. Η μανιά, φιλόξενη όπως πάντα, τους πρόσφερε τσίπουρο και σύκα μουστωμένα. Εκείνη τη στιγμή μάλιστα είχε βγάλει από τη γάστρα μια κουλούρα μπομπότα, τους έκοψε σχεδόν τη μισή, πήγε και στο βαρέλι και τους έφερε και τυρί.

Θυμάμαι ότι όλα αυτά τα κατερόχθισαν με βουλιμία, εκείνο όμως που μου έκαμε εντύπωση, ήταν ότι τα βατράχια είχαν φουσκώσει και δεν τα χωρούσε το τηγάνι! Η μανιά, όταν είδε ότι τρώγανε τα βατράχια, βγήκε έξω και έκαμε εμετό.

Όταν οι Ιταλοί ετοιμάζονταν να φύγουν, ο επικεφαλής της ομάδας φώναξε τη μανιά μου, την αγκάλιασε και τη φίλησε στο μάγουλο. Όταν απομακρύνθηκαν, η μανιά το ευχαριστήθηκε από τη μια γιατί τους φιλοξένησε, από τη άλλη όμως έλεγε και ξανάλεγε και όλο μουρμούριζε ότι ο Ιταλός τη μαγάρισε με το φίλι του, αφού θα αισθάνεται συνέχεια τη μυρωδιά των βατράχων!

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

Η υγεία και η μακροιμέρευση βρίσκεται στους καρπούς της γης

"Λεπτόχωρη περιβολή αγλαΐζει τους καρπούς της γης. Την κίτρινη περιβολή έχει επιλέξει το βερύκκοκο, την υποπράσινη το εύχημο αχλάδι. Υπέρυθροι μαστοί, αναρτημένοι στη ροδιά, εγκλείουν σε εύτακτους σχηματισμούς εδώδιμα ρουμπίνια. Διάστιλπνες ανταύγειες σκορπούν χωρίς φειδώ τα ώριμα σταφύλια. Πυρόχρωα λάμπουν στο φως τα εύγευστα κεράσια. Στις αποχρώσεις του ερυθρού αρέσκεται το μήλο. Οι βαθυκύανοι τόνοι έχουν γοητεύσει το δαμάσκηνο. Χρυσοκίτρινα χαμόγελα φαντάζουν στις πορτοκαλιές τα πορτοκάλια. Ειρηνικές μεταποιούν σε έλαιο το φως οι κυανοπράσινες ελιές. Οργιαστική η λειτουργία αλλά και η πανουργί-

α της ζωής. Το θείον κρύπτεσθαι φιλεί (το θείο αγαπάει να παραμένει κρυφό), ωστόσο η θειότητα είναι πανταχού παρούσα. Άχρωμο, σκληρό το ενδοκάρπιο θα φυτεύει και θα βλαστήσει. Εύχημο και γοητευτικό το περικάρπιο, θα φαγωθεί. Καρποί της γης: χυμός και γεύση, χρώμα και

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Συνέχεια από τη σελ. 1

ζεστές του καλοκαιριού και την παρατεταμένη ανοιχτή στην αρχή, ενώ το τέλος του το κλείνει με βροχές και κρύο ως συνήθως. Αχαιρετού και αχαμόν ως προς τις παραγωγές, οι οποίες υπήρχαν σχεδόν ανύπαρκτες. Λιγοστά σύκα και πολλή μειωμένη η παραγωγή σταφυλιών. Κάστανα και καρύδια ελάχιστα έως ανύπαρκτα. Κάστανα αμφιβάλλων αν χόρτασαν οι κίσσες, οι σκίουροι και τ' άλλα άγρια ζώα του δάσους. Κυδώνια, ρόιδια μηδαμινή όπως και μικρή ήταν η παραγωγή των κηπευτικών. Το κλίμα γίνεται πιο βαρύ εάν λάβουμε υπ' όψη τον παράγοντα "άνθρωπος" ο οποίος είναι ο πρωταγωνιστής, ο μοχλός, ο δημιουργός των αγαθών και ο οποίος για το χωριό μας και για όλα τα ορεινά και ημιορεινά χωριά έχει πλέον εκλείψει και θα τον συναντήσουμε σπάνια με τη μορφή του γέροντα ή της γερόντισσας σε ελάχιστο αριθμό, να κάνει την ερήμωση του χωριού κάπως ανεκτή.

Θυμάμαι άλλα φθινόπωρα και αυτά αναφέρονται στα παιδικά μου χρόνια, τότε που η Ραχούλα πλησιάζει στους χλιούς κατοίκους και το χωριό μας έμοιαζε σαν ένα πολύβουσο, ενεργό και δραστήριο μελίσσι. Τότε που συναντούσες ανθρώπους σ' όλα τα σημεία της περιφέρειας του χωριού, τότε που οι σοδειές ήταν ικανοποιητικές έως εντυπωσιακές, τότε που η μια εργασία διαδέχονταν την άλλη και οι άνθρωποι δεν προλάμβαναν να συγκεντρώσουν τους μόχθους τους χωρίς ανάσα και ανάπαιλα. Τότε που οι άνθρωποι με τον κόπο και τον ιδρώτα τους έκαναν τα φθινόπωρα ελπιδοφόρα και ευλογημένα.

Η αυλαία του φθινοπώρου άνοιγε με τα πρωτοβρόχια. Η γη πλένονταν για τα καλά και η ατμόσφαιρα γίνονταν πιο δροσερή. Τα σύκα ήταν άφθονα πάνω στις συκιές και τα απέραντα, σε έκταση, αμπέλια ωρίμαζαν τις διάφορες ποικιλίες σταφυλιών για τον τρύγο, ο οποίος όπου να ήταν έφθανε. Τώρα η προτεραιότητα και το βάρος έπεφτε στη συλλογή του καλαμποκιού, το οποίο μεταφέρονταν με τα ζώα μέσα σε λινάτσες και αδειάζονταν στις πλακόστρωτες αυλές των σπιτιών. Σιγά σιγά οι στοίβες μεγάλωναν και άρχιζαν τα νυχτέρια του ξεφλουδίσματος του καλαμποκιού. Στη δουλειά αυτή λάβαινε μέρος σχεδόν όλη η οικογένεια: παππούδες, γονείς και τα μεγαλύτερα παιδιά. Με το φως του καντηλιού ή του φεγγαριού καθάριζαν τις ρόκες του καλαμποκιού και τα φύλλα τα έβαζαν χωριστά, τα λεγόμενα φώκια, για τροφή των ζώων. Οι παππούδες έλεγαν διάφορες ιστορίες για να μην τους πάρει ο ύπνος και εάν στο ξεφλουδίσμα ήταν και άλλα συγγενικά ή γειτονικά πρόσωπα, τότε είχαμε τα πειράγματα, τα καλαμπούρια και τα τραγούδια τα οποία έδιναν άλλο χρώμα και μια χαρούμενη νότα για να ξεχασθούν οι κόποι και να διώξουν την ανία.

Μαζί με τη συλλογή, τη μεταφορά και το καθάρισμα του καλαμποκιού έπρεπε να γίνουν και άλλες δουλειές όπως το τίναγμα των καρυδιών στο κάτω το χωριό γιατί στο Παλιοζωγόποι είχε γίνει το τίναγμα πριν το εγκαταλείψουμε, το αργότερο μέχρι το τέλος του πρώτου δεκαήμερου του Σεπτέμβρη. Και στο κάτω χωριό όμως υπήρχαν πολλές καρυδιές οι οποίες συμπλήρωναν την παραγωγή του Παλιοζωγοπίου. Μαζεύονταν σύκα για ξέραμα, μεταφέρονταν ξύλα και κλαδί για το χειμώνα.

Κάποτε κτυπούσε και η καμπάνα της εκκλησίας και η φωνή της είχε ένα διαφορετικό μήνυμα που έβαζε ψύλλους σ' αυτά του μαθητοκοσμού. Στις 21 του Σεπτέμβρη άρχιζαν τα μαθήματα του σχολείου και το παιδομάνι του χωριού γέμιζε στα διαλείμματα την πλατεία του χωριού, σκορπίζοντας γλυκές χαρούμενες φωνούλες που έφθαναν ως τα τελευταία σπίτια του χωριού. Τα τρία περί την πλατεία του χωριού μαγαζά λειτουργούσαν κανονικά και οι απόμαχοι της δουλειάς έπιναν τον καφέ τους ενώ καμάρωναν τα παιδιά του χωριού βλέποντάς τα να παίζουν στα διαλείμματα.

Στις αρχές Οκτωβρίου και συγκεκριμένα στην πρώτη αυτού του μήνα άρχιζε και ο τρύγος ο οποίος στις πρώτες μέρες έπαιρνε μορφή πανηγυριού με τα αμέτρητα κάρα που έρχονταν από τον κάμπο για την αγορά σταφυλιών, με τα

άφθονα ψητά και τα ρεφενέ σφάγια, με τους ανθρώπους να τρυγούν και να κουβαλούν τα σταφύλια. Ο τρύγος τότε της Ραχούλας ήταν ο τελευταίος στο νομό μας γι' αυτό είχε και ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Ενώ ο τρύγος έμπαινε για τα καλά άρχιζε και ο πονοκέφαλος με τα κάστανα και οι άνθρωποι δεν ήξεραν κατά που να κάνουν. Στα αμπέλια ή στα ζαβάτια. Η εργατικότητα των ανθρώπων έδινε τη λύση. Και ο τρύγος γίνονταν και τα κάστανα μαζεύονταν ως το τελευταίο.

Στο μεταξύ οι βροχές γίνονταν πιο έντονες και συνοδεύονταν από βροντές και αστραπές λες και ο θεός κυλούσε τα βαρέλια του, όπως μας έλεγαν οι μεγάλοι για να μας λύσουν την απορία του μπουμπουνητού.

Οι πολλές φθινοπωρινές βροχές άλλαζαν την όψη της φύσης. Τα χωράφια πρασίνιζαν, τα κυκλαμινά έκαναν ομαδική εμφάνιση και τα φυλλοβόλα δάση έπαιρναν μια κιτρινωπή όψη πριν γυμνωθούν. Η καστανιά, λόγω υψημέτρου, έκανε την αρχή. Ήταν εντυπωσιακό να βλέπει κανείς να πέφτουν τα φύλλα μαζί με τα κάστανα. Άκουγες τον κτύπο που έκανε το κάστανο πέφτοντας στη γη και κοιτάζοντας προς την κορυφή του δενδρού εβλεπες φύλλα να αιωρούνται στον αέρα.

Με τις άφθονες βροχές τα χωράφια ήταν έτοιμα για τη φθινοπωρινή σπορά. Οι ζευγολάτες ρίχνονταν στον αγώνα της σποράς γιατί έπρεπε και αυτή να γίνει στην ώρα της αφού κατά τη λαϊκή παρομία: "Όποιος σπέρνει τον Οκτώβρη έχει οχτώ σειρές στ' αλώνι".

Στο σπίτι οι νοικοκύρες βρίσκονται στο πόδι από τα χαράματα μέχρι να νυχτώσει γιατί είχαν πολλές δουλειές να κάνουν πριν μπει ο χειμώνας. Ο τραχανάς και το πληγούρι έπρεπε να επιμασθούν στην ώρα τους γιατί μετά σειρά είχαν τα μουστωμένα σύκα και τα ρετζέλια. Ο μούστος έβραζε στα καζάνια και οι γυναίκες πρόσεχαν να πάρει το κατάλληλο χρώμα και άρωμα και τη γλυκιά γεύση. Με λίγα λόγια, να δέσει κανονικά. Στις αυλές των σπιτιών έβγαινε καπνός λες και οι γυναίκες του χωριού είχαν συνεννοηθεί να βράσουν από κοινού το μουστό. Οι πιο έμπειρες έδιναν ορμήνια στις νεοβγαλτες και άπειρες γυναίκες.

Τα κρασιά έβραζαν στα βαρέλια για να μετατραπεί το σάκχαρο σε οινόπνευμα και εκείνο σε δραχμές για να ζήσει η οικογένεια.

Ο Νοέμβρης έμπαινε για τα καλά και στο λαγκάδι του Μαρώτη στήνονταν τα καζαναριά. Το φημισμένο τοίπουρο της Ραχούλας σκορπούσε μια μεθυστική μυρωδιά καθώς έτρεχε στην κατσαρόλα και το ποτάμι έπαιρνε τη μυρωδιά και την έφερνε έως την είσοδο της πόλης και την οσφράινοντας οι μερακλήδες και μεθούσαν, όπως είχε πει καλαμπουρίζοντας ένας πότης μερακλής.

Στα μέσα περίπου του φθινοπώρου περνούσαν και οι Σαρακατσανάιοι από το χωριό μας με τα πολυάριθμα σε ζώα κοπάδια, με τα μεγαλόσωμα τσοπανόσκυλα, με τους σαρακατσανάους να ακολουθούν με τα πολλά μουλάρια τους φορτωμένα το νοικοκυριό και τις γυναίκες φορώντας τη δική τους φορεσιά. Ο κόσμος έβγαινε στο δρόμο για να τους δει αλλά και να προμηθευτούν διάφορα πράγματα, όπως τσάι του βουνού, διάφορα υφαντά κ.τ.λ. τα οποία αντάλλαζαν με κάστανα, φασόλια, φακές ή και με δραχμές. Την είδηση του περάσματος την έδιναν τα μεγάλα κουδούνια των γκεσεμιών.

Τον Νοέμβρη το κρύο γίνονταν τσουχτερό και ο Αντριάς πάνω στο θυμό του έμπαζε πολλές φορές και χιόνι. Βαδίζαμε ολοταχώς για τον χειμώνα. Άλλωστε οι δουλειές είχαν τελειώσει και γεωργοί και αγροί πήγαιναν για αγρανάπαυση. Ο κόσμος τώρα κλείνεται στα σπίτια και τα τζάκια μπουμπούνιζαν και τριζωβολούσαν. Η πούλια που βασιλεύει τον Νοέμβρη φρόντιζε να στέλνει ηχηρό μήνυμα στους ανθρώπους "Ούτε τσοπάνος στα βουνά ούτε ζευγάς στους κάμπους".

Το φθινόπωρο με τις δικές του ομορφιές, Ιδιομορφίες και εργασίες έχει περάσει. Ο χειμώνας προ των πυλών. Καλό χειμώνα.

ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΤΑΜΟ

γραμμένο το 1938

Συνέχεια από τη σελ. 1

η δέσμια ψυχή μας τανούσε ανήσυχα τα φτερά της. Πότε θα πάμε επιτέλους; Η όψη της χίμαιρας ήταν αυτό το ολοπράσινο βουνό που φαίνεται να υψώνει την κορυφή του γιγάντια ως τους αιθέρες. Ο Ίταμος ήταν όλος μια αξιοπρεπής πρόσκληση.

Με το κάλεσμά του αυτό και με τη δική μας νοσταλγία δεν αργήσαμε να πάρουμε το δρόμο φτερωτοί κι ενθουσιώδεις. Έφυγε η γη κάτω απ' τις ρόδες μας κι ήταν όλα τόσο ανήσυχα, τόσο ρευστά κι ακατάστατα, οι σκέψεις και τα αισθήματα που δε βλέπαμε τίποτε άλλο από την άσπρη κορδέλα του δρόμου που ελόστει, που σταματά, σα για να θαυμάσει από το πανύψηλο ξάγναντο το κολασμένο κάμπο ή ρουφιέται από μια στροφή σκαλισμένη στα σπλάχνα του βουνού. Τέτοιες στιγμές είναι που η σκέψη σταματά κι αναλαμβάνει την κυριαρχία τη νεανική καρδιά, η μεθυσμένη από το αίσθημα κι από τον οίστρο.</

Προσέχουμε την υγεία μας**Τι μπορεί να τρώμε**

Ο καθηγητής Τριχόπουλος και οι Συνεργάτες του συνιστούν:

Ψωμί: 150 γρ. την ημέρα

Ψάρι (70-80 γρ.): 2-3 φορές την εβδομάδα

Κρέας (100 γρ.): 1-2 φορές την εβδομάδα

Γαλακτοκομικά: 200 γρ. την ημέρα

Φρούτα: 200 γρ. την ημέρα

Αμύγδαλα και καρύδια ανάλατα: Όσο πιάνει η χούφτα κάθε μέρα

Νερό: 1-1,5 λίτρα την ημέρα

Λάδι ελιάς: Όσπρια, σαλάτες, ελιές

Ζυμαρικά

Σύνολο θερμίδων 2.300

Τι μπορεί να τρώμε πέντε φορές την ημέρα**Πρωινό (πρόγευμα)**

Ένα φλιτζάνι γάλα, μια φέτα ψωμί με λίγη μαργαρίνη και μια κουταλιά μέλι ή

Ένα φλιτζάνι γάλα με ένα φλιτζάνι κορνφλέϊκς και ένα φρούτο ή

Ένα ποτήρι χυμό από 3 πορτοκάλια με μια φέτα ψωμί με μαργαρίνη και μέλι ή

Ένα φλιτζάνι τσάι του βουνού με μια φέτα ψωμί, μια κουταλιά μέλι και τέσσερα

κουταλάκια του γλυκού ταχίνι και ένα φρούτο ή

Ένα μπολ ριζόγαλο με κανέλα.

Δεκετιανό (κολατσιό)

Μια κλειστή χούφτα ανάλατους ξηρούς καρπούς ή

Ένα κουλούρι Θεσσαλονίκης ή

ένα φρούτο ή ένα παστέλι 25 γρ, με μέλι.

Μεσημβρινό (γεύμα)

Ψάρι ψητό-βραστό, χόρτα με λίγο λάδι (μιάμιση κουταλιά της σούπας), πατάτες ψητές ή βραστές και ένα ποτήρι κρασί ή

Μοσχάρι ψητό-βραστό, σαλάτα εποχής με μιάμιση κουταλιά της σούπας λάδι, ρύζι ένα φλιτζάνι και ένα ποτήρι κρασί ή όσπρια, σαλάτα και λίγες ελιές ή Ζαρζαβατικά, πατάτες 200 γρ. και μια φέτα ψωμί ή

Ζυμαρικά με κιμά(60 γρ.) και λίγο τυρί τριμένο, σαλάτα εποχής και ένα ποτήρι κρασί ή

Κοτόπουλο ψητό-βραστό, χόρτα ή σαλάτα και πατάτες βραστές ή ψητές και ένα ποτήρι κρασί.

Απογευματινό

Δυο φρούτα εποχής ή

Ένα φρούτο και ένα γιαούρτι με λιπαρά 2% ή

Ένα ποτήρι χυμό φρούτων ή

Μια κρέμα

Βραδινό (δεύπνο)

Ψάρι ψητό ή βραστό, χόρτα, μια φέτα ψωμί ή

Σαλάτα, τυρί ανθότυρο (60 γρ.) και μια φέτα ψωμί ή

Ψάρι ψητό με δυο φέτες ψωμί και σαλάτα ή

Κοτόπουλο, χόρτα και μια φέτα ψωμί.

Μερίδες: ψάρι 90-100 γρ, κρέας 100-120 γρ., κοτόπουλο 100 γρ., πατάτες 200 γρ., λάδι στη σαλάτα ή στα χόρτα μιάμιση κουταλιά της σούπας, περί τα 20 γρ., φέτα ψωμί 30-40 γρ.

Καλή όρεξη και ... όποιος αντέξει!

Οι Βλαχοπούλες, οι Ληστές και οι Λεύκες

Tου Παναγιώτη Αγ. Κατσιούλα

Επί Τουρκοκρατίας οι ληστές δρούσαν σε μικρές και μεγάλες ομάδες. Τα καθημερινά θύματα ήταν επί το πλείστον οι κτηνοτρόφοι, ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες που ανέβαιναν στο βουνό.

Κάποια εποχή μία ομάδα από κτηνοτρόφους είχαν εγκαταστήσει την στάνη τους στο διάσελο που είναι μεταξύ Μπασιούρι-Σαμάρι και του Σπανού το Γρέκι. Δεν θυμάμαι αν ήταν Σπινασιώτες, Ζωγλοπίτες ή σκηνίτες.

Ήταν τέλος Ιουλίου, μία ημέρα ή συχνή καλοκαιρινή που τίποτα δεν προμήνυε το κακό που θα επακολουθούσε. Οι τσοπάνηδες έφεραν τα γιδοπρόβατα στη στάνη για άρμεγμα και στάλο. Οι γυναίκες ετοίμαζαν τα φαγητό και τρεις κοπέλες 16-18 ετών πήραν τις βιτσέλες και τους ασκούς και κατηφόρισαν να πάνε στην Κρουσταλένια βρύση να πάρουν κρύο νερό. Η Κρουσταλένια βρύση πήρε το όνομά της από το πολύ κρύο νερό που είχε. Λέγανε ότι αν έβαζες το χέρι σου κάτω από το νερό σχηματίζονταν κρύσταλλοι.

Η απόσταση μεταξύ στάνης και βρύσης σε ευθεία γραμμή ήταν περίπου διακόσια μέτρα, με τους ελιγμούς στην πλαγιά η πραγματική απόσταση ήταν μεγαλύτερη. Η βρύση ήταν ανάμεσα στα έλατα και όταν οι κοπέλες έφθασαν εκεί τους επιτέθηκε μία ομάδα ληστών που παραφύλαγε εκεί δίπλα.

Οι ληστές αυτή τη φορά δεν ενήργησαν για να ληστέψουν τις κοπέλες. Όρμησαν πάνω στις κοπέλες με σκοπό να τις βιάσουν. Οι κοπέλες όμως αντέδρασαν και έβαλαν τις φωνές πριν οι ληστές τις φιμώσουν. Οι φωνές ακούστηκαν στη στάνη και οι πατεράδες μαζί με τ' αδέλφια των κοριτσιών πήραν τα όπλα και κατηφόριζαν την πλαγιά πηδώντας πάνω από θάμνους και βράχια. Οι ληστές μπρος στον κίνδυνο να συλληφθούν ή να σκοτωθούν αποκεφάλισαν τις κοπέλες και χάθηκαν ανάμεσα στα έλατα.

Οι γονείς και τα' αδέλφια έθαψαν τις κοπέλες δίπλα από τη βρύση και η παράδοση λέει ότι εκεί φύτρωσαν τρεις λεύκες στη σειρά σε απόσταση δύο μέτρων η μία από την άλλη, που συναγωνίζονταν τα έλατα και τα ξεπερνούσαν στο ύψος δύο και τρία μέτρα. Εκεί συναντιόνταν τα φυλλώματά τους και όταν φυσούσε αέρας δημιουργούσαν έναν ήχο απροσδιόριστα συγκινητικό.

Εγώ όταν περνούσα με τα γιδοπρόβατα από τη βρύση, περίμενα να φυσήσει αέρας για να ακούσω αυτόν τον ήχο. Επίσης λέγανε ότι οι Λεύκες αυτές ήταν στοιχειωμένες. Κάποτε ένας κτηνοτρόφος επιχείρησε να κόψει τη μία λεύκα. Στο κατέβασμα του τσεκουριού πριν ακόμη το τσεκούρι ακουμπήσει τον κορμό της λεύκας, έσπασε το στειλιάρι και το τσεκούρι του έκοψε το πόδι. Μετά από αυτό το γεγονός κανείς ξυλοκόπιος δεν τολμούσε να πειράξει τις λεύκες.

Σε ολόκληρο το βουνό του Ιτάμου, ήταν οι μοναδικές λεύκες που υπήρχαν. Ακόμη και στο τοπωνύμιο Λεύκα κάτω από την κορυφή της τσιούκας δεν υπάρχουν λεύκες.

Την Κρουσταλένια βρύση λίγοι γνωρίζουν την ύπαρξή της, εκτός από τους τσοπάνηδες. Για να πάμε στη βρύση αυτή δεν υπάρχουν μονοπάτια. Το αν υπάρχουν ακόμη λεύκες εκεί σήμερα δεν το γνωρίζω. Οι λεύκες πάντως ήταν το σημάδι βάσει των οποίων εντοπίζονταν εύκολα η βρύση. Έτσι εντοπίζονταν πολύ εύκολα από τη μεσοράχη Τούρλας Παπαμιχάλη, από τη Νερομάνα και από τους Σπανού το Γρέκι που είναι ακριβώς κάτω από τον βραχώδη λόφο περίπου στα διακόσια μέτρα.

Την ιστορία αυτή μου την διηγήθηκε ο παππούς μου Βαγγέλης Κατσιούλας

Τι απόλαυσε ο Καραϊσκάκης

Όταν τον ρώτησαν τι απόλαυσε στον κόσμο, έδωσε την παρακάτω απάντηση:

"Νέος επαντρεύτηκα, ωραίαν γυναίκα πήρα.

Ζεύκια πολλά ετράβηξα, δόξα μεγάλην ηύρα,

Άστρο τη μαργαριτάρια του τόπου μας

Αν επιχειρούσαμε να εξηγήσουμε αναγνώστες αυτής της εφημερίδας τι είναι ο τρουβάς, θα ήταν σαν να λέγαμε: "έλα παππού να σου δείξω τ' αμπελοχώραφά σου" (στο χωριό μας το λένε κάπως αλλιώς). Ωστόσο, για τα νέα παιδιά και προπαντός για όσα απ' αυτά έχουν απομακρυνθεί από το χωριό, ίσως χρειάζεται να πούμε ότι τρουβάς είναι το σακίδιο των παλαιότερων εποχών, πλεχτός ή υφαντός, από ύφασμα μονόχρωμο ή πολύχρωμο, και κρέμεται στον ώμο ή στο σαμάρι του ζώου, για τη μεταφορά κυρίως τροφίμων και άλλων χρειωδών στην εργασία ή στη διάρκεια της πεζοπορίας.

Κεντημένος τρουβάς

Από όλα τα είδη καθημερινής χρήσης που χρησιμοποίησε ο αγροτικός πληθυσμός κατά τη διάρκεια των αιώνων, ο τρουβάς κατέχει την πρώτη θέση και χρησιμοποιήθηκε σε διάφορες παραλλαγές και με διαφορετικά ονόματα, σε όλες τις ελληνικές επαρχίες. Η αρχική ονομασία του φαίνεται να έχει τούρκικη προέλευση (torba). Στα ελληνικά μέρη λέγεται: τρουβάς στη Ρούμελη και στη Θεσσαλία, αλλού ντροβάς, αλλού τορβάς, στη λόγια γλώσσα ταγάρι και στην αρχαία: "πήρα" Γ' Ανθρώπων έκαστος πήρας δύο φέρει. Την μεν έμπροσθεν, την δε όπισθεν. Γέμει δε κακών εκατέρα, αλλά η έμπροσθεν αλλοτρίων γέμει, η δε όπισθεν τα αυτού του φέροντος. Δια τούτο οι άνθρωποι, τα μεν εαυτών κακά ουχ ορώσι, τα δε αλλότρια, πάνω ακριβώς θεώνται...."

(μύθοι Αισώπου)

Σε κάθε περιοχή, ακόμα και σε κάθε χωριό ο τρουβάς διαφέρει ως προς το σχήμα, το μέγεθος, το χρώμα, τη διακόσμηση και τον τρόπο που μεταφέρεται, έτσι, που, "ο κάτοχός του ήταν σαν να κουβαλούσε μαζί του την ταυτότητα του χωριού του", γράφει ο Αλέκος Χουλιαράς στα "Ευρυτανικά Νέα".

Αναλόγως, λοιπόν, με την περιοχή, με την οικονομική και κοινωνική θέση του κατόχου του και το σκοπό για τον οποίο αυτός χρησιμοποιούνταν, ο τρουβάς ήταν υφαντός ή πλεχτός, μονόχρωμος ή πολύχρωμος, με κεντήματα και φούντες ή σκέτος. Διαφορές υπήρχαν και στον τρόπο που μεταφερόταν. Ο τρουβάς που προορίζοταν για καθημερινή χρήση κρεμόταν από τον έναν ώμο με πλεχτό σκοινί. Αυτός μπορούσε να κρέμεται και στο κλοιού του σαμαριού φορτηγού ζώου. Ο τρουβάς όμως του πεζοπόρου, του τσοπάνη και παλιότερα του κλεφταρματολού, για να είναι τα δυο χέρια ελεύθερα και να μοιράζεται το βάρος, περνούσε στην πλάτη με διπλό σκοινί και στους δύο ώμους.

Ποιο ήταν όμως το περιεχόμενο του τρουβά; Τα ταξίδια σε παλαιότερες εποχές, ακόμα και από το ένα στο άλλο χωριό ή από το χωριό στη γειτονική πόλη απαιτούσαν πολύωρη ή πολυήμερη πεζοπορία και ο πεζοπόρος έπρεπε να έχει μαζί του, στον τρουβά του, ό, τι χρειαζόταν για την επιβίωσή του. Έτσι, στον τρουβά έμπαιναν τα πάντα, αλλά κυρίως τρόφιμα και αυτά έπρεπε να είναι σε στερεά ή ημιστερεά κατάσταση. Την πρώτη θέση κατείχαν: το ψωμί, το τυρί, οι ελιές, τα σκορδοκρόμυδα, το αλάτι, τα βραστά αγγά, ό, τι τελοσπάντων δεν υπήρχε κίνδυνος να χυθεί το περιεχόμενό του.

Ωστόσο, στον τρουβά δεν έμπαιναν μόνο τα χρειώδη τρόφιμα. Την εποχή της τουρκοκρατίας στον τρουβά μεταφέρονταν στις αρχές το κεφάλι του σκοτωμένου κλέφτη, ως αποδεικτικό στοιχείο για να πάρουν οι εκτελεστές του την καθιερωμένη αμοιβή (ρεγάλο). Για να συντηρείται δε σε αναγνωρίσιμη μορφή το κεφάλι κατά την πολυήμερη παραμονή του στον τρουβά, το πάστωναν με αλάτι. Μακάριο και αποτρόπαιο, αλλά πραγματικό. Άλλα, και στο νέο ελληνικό κράτος, στον τρουβά μετέφεραν οι διωκτικές αρχές τα κεφάλια των σκοτωμένων ληστών και μάλιστα αυτά εκθέτονταν σε κοινή θέα! Τέτοια γεγονότα δημιούργησαν και την παροιμία: "Έβαλε το κεφάλι του στον τρουβά", που λέγεται για όποιον επιχειρεί κάτι με

Ο τρουβάς

Γράφει ο Λάμπρος Γριβέλλας

κίνδυνο της ζωής του.

Ένα αντικείμενο με τόση μεγάλη χρόνη, όπως ο τρουβάς, δεν ήταν δυνατό να μην τροφοδοτήσει και άλλες ελληνικές παροιμίες. Έτσι για τον ανεπόρκοπο και αδιάφορο που δεν έχει στον ήλιο μοίρα, λένε πως αυτός είναι: "Κάπα, τρουβά και τουφέκι". "Τον έβαλα στον τρουβά", λέει άλλη παροιμία και εννοεί κάποιον που τον έχω στο χέρι, δε μπορεί να μου ξεφύγει. Από τον τρουβά του έτρωγε και ο περίφημος Αντριάς (Ανδρέας), που τον διερεύνησε εξαντλητικά ο Δημήτρης Καραγιανάκης στον "Πρωινό Τύπο" της Καρδίτσας προσφάτως: " -Μπάξι, Αντριά μ', μπάξι! -Αν μπάχνου κι αν δε μπάχνου, απ' τουν τρουβά μ' τρώουν". Η συμπόνια στο συγχωριανό που έχασε το φορτιάρικο ζώο του εκφραζόταν με τη φράση: "Τον κακομοίρη, έμεινε με τον τρουβά στον ώμο". Υπάρχει ακόμα και το σκωπικό που έλεγαν τα παιδιά στα κάλαντα για τον τοπικούνη που δεν τους άνοιγε την πόρτα: "Εσένα πρέπει, αφέντη μου, τρουβάς και δεκανίκι, /να σε τραβάνε τα σκυλιά και πέντε δέκα λύκοι!".

Ο Ζωγλοπίτικος (Ραχουλιώτικος) τρουβάς

Οζωγλοπίτικος τρουβάς ήταν χαρακτηριστικός και παρουσιαζόταν σε δυο μορφές: Ήταν ο μαύρος, υφαντός με ένα σκοινί, για καθημερινή χρήση, που κρεμόταν στον ένα ώμο κάθετα ή στο σαμάρι του ζώου. Ήταν αχώριστο εξάρτημα του βοσκού, του ξυλοκόπου, του δουλευτή. Σαν κινούσε το πρώι ή εργατιά για τα αμπελοχώραφα, η νοικοκυρά έπρεπε να έχει έτοιμους τους τρουβάδες με τα τρόφιμα της ημέρας. Τα συνηθισμένα ήταν μπόλικο ψωμί (μισή κ(ου)λούρα συνήθως), τυρί, σκορδοκρόμυδα, αλάτι, βραστά αυγά και ξερά φασόλια που θα μαγειρεύονταν επιτόπου στο χωράφι. Η νοικοκυρά έπρεπε να ετοιμάσει και τον τρουβά του τοπάνη με ό, τι τελοσπάντων διέθετε το νοικοκυρίο.

Ζωγλοπίτικος τρουβάς

Όλλος τρουβάς ήταν ο ...επίσημος. Ήταν επίσης υφανδούλεμένος, σε καρρώ με λευκά και μαύρα τετραγωνάκια. Εκείνος χρησιμοποιούνταν την Τετάρτη (Τετράδη), όταν ο νοικοκύρης θα πήγαινε στην Καρδίτσα (στο παζάρι), για να κάμει τα ψώνια της βδομάδας. Όταν το βράδυ επέστρεφε στο σπίτι, το πρώτο πράγμα που έκαναν τα παιδιά ήταν να ψαχουλέψουν τον τρουβά για ...χαλβά και σιμίτια. Στην περίπτωση που δεν εύρισκαν τίποτε, τότε την οικονομική δυνοπραγία του πατέρα την πλήρωνε ο τρουβάς: "Ηταν ο τρουβάς τρύπιους, πιδιά μ!". Τον ...καλό τρουβά χρησιμοποιούσαν ακόμα, αν κάποιος από την οικογένεια ταξίδευε σε διπλανό χωριό ή και πιο μακριά. Η χρησιμοποίηση του ενός ή του άλλου τρουβά δεν ήταν απόλυτη. Είχε σχέση και με την οικονομική κατάσταση της οικογένειας, με την εικόνα που ήθελε να δώσει στον κοινωνικό περίγυρο (κορίτσια της παντρειάς κλπ.) και, προπαντός, με το μεράκι της νοικοκυράς. Τελοσπάντων, οι ραχουλιώτικοι τρουβάδες ήταν στο σύνολό τους απλοί στην κατασκευή τους, χωρίς πολλά στολίδια, όπως π.χ. ήταν οι τρουβάδες των Ευρυτάνων, των σιαπανήσιων, όπως λέγαμε. Εκείνοι ήταν στολισμένοι με περίτεχνα πλουμπίδια σε λευκό ή μαύρο φόντο, με φούντες στις άκρες και στερεώνονταν στην πλάτη με διπλό σκοινί, σαν σακίδιο.

Οι τρουβάδες ήταν απαραίτητο εξάρτημα της προίκας των κοριτσιών. Κάθε κοπέλα έπρεπε να έχει με την προίκα της 8-10 τρουβάδες υφαντούς, άλλα τόσα σακιά μεγάλου μεγέθους και μερικά δισάκια. Το δισάκι ήταν διπλός τρουβάς (δίπηρο), που συνδέοταν με πλατιά λουρίδα του ίδιου υφάσματος και τοποθετούνταν στο σαμάρι του ζώου δεξιά-αριστερά ή στον ώμο του πεζοπόρου μπρός-πίσω. Υπήρχε ακόμα ο κ(ρι)θαροτρουβάς, που στερεωνόταν στο κεφάλι του ζώου, όταν έπρεπε να φάει το κριθάρι ή τη βρώμη του.

Στην εποχή μας ο τρουβάς έγινε πλέον μουσειακό είδος και αντικαταστάθηκε από τις κάθε είδους, μορφής και χρώματος τσάντες. Τούτες από ύφασμα, από δέρμα, από πλαστικό, τούτες καροτσάκι με ρόδες κ.ο.κ.. Ακόμη και η γιαγιά που κατεβαίνει στην πόλη για να επισκεφτεί το γιατρό της, έθαψε κι εκείνη τον τρουβά της και κυκλοφορεί με τούτα!

Κ(ρι)θαροτρουβάς

Φθινόστική φύση (Íταμος - Παλιοζωγλόπι - Ραχούλα)

Η φύση του χωριού μας διαθέτει τοπία απαράμιλλης ομορφιάς όλες τις εποχές του χρόνου. Και αν η άνοιξη μαγεύει με την ανθισμένη φύση και την πληθωρική ζωή, το φθινόπωρο εκπλήσσει με την ποικιλία των χρωμάτων και την γαλήνια ηρεμία που εποιμάζει τη φύση για την επερχόμενη χειμερία νάρκη, δίνοντας και την υπόσχεση πως: "...την άνοιξη, πάλι δικά μας θα 'ναι".

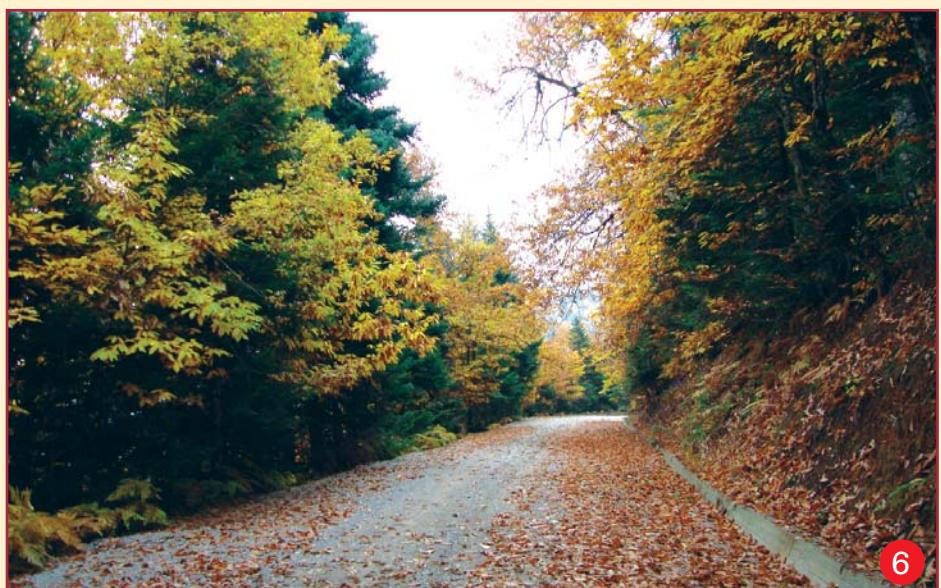
1

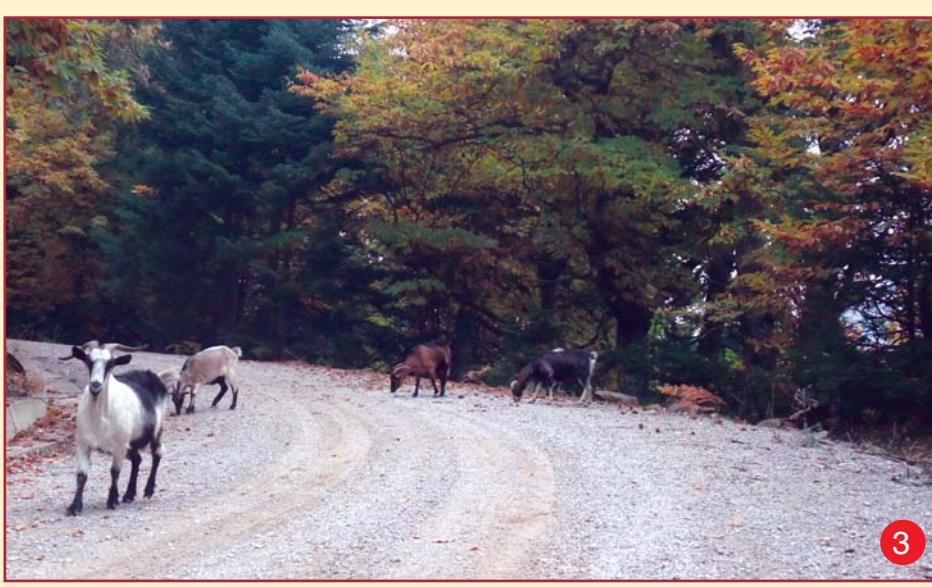
5

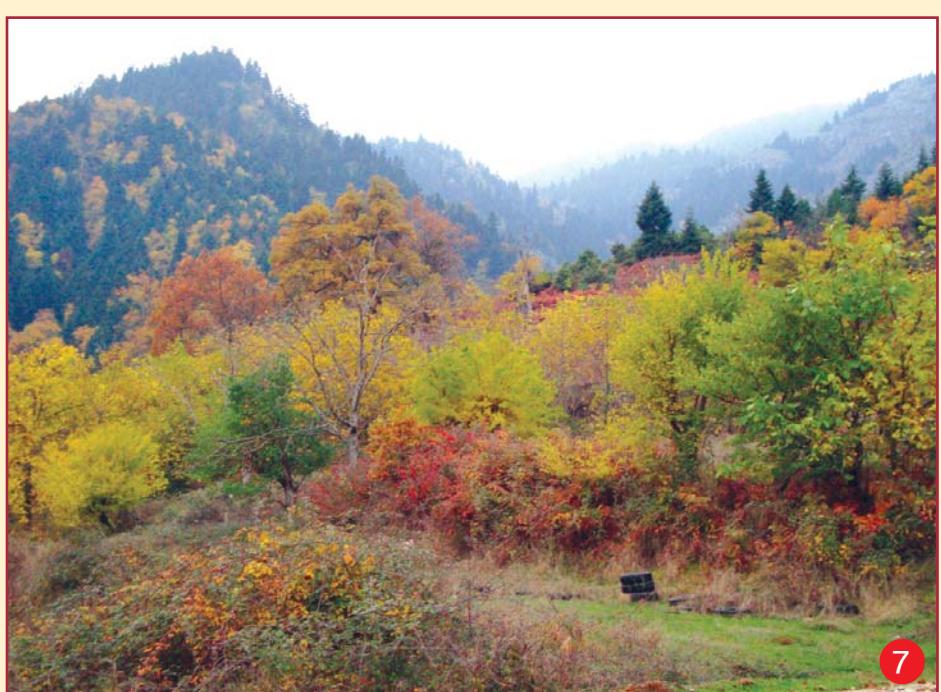
2

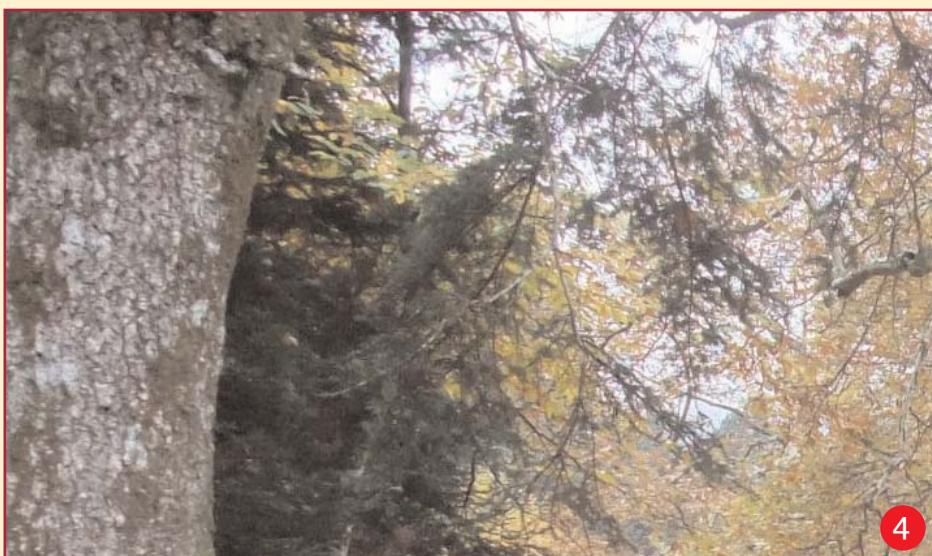
6

3

7

4

1. Η πλατεία της Ραχούλας
2. Αγία Παρασκευή Παλιοζωγλοπίου
3. Σε στροφή του δρόμου Ίταμον- Παλιοζωγλοπίου
4. Στη "Δέση" Παλιοζωγλοπίου
5. Η ταπεινή πουρδαλιά λαμπροφορεμένη
6. Από Ίταμο προς Παλιοζωγλόπι
7. Τοπίο στον Κάτω Μαχαλά

Πρόσφατες φωτογραφίες με το φακό του Γιώργου Κατσιούλα

ΑΓΓΕΛΟΥ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

"Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΜΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ"

**Μαρτυρίες για το παρελθόν
και σκέψεις για το μέλλον**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΙΝΩΑΣ

Σχήμα 14X20-Σελίδες 312

Ο Άγγελος Ζαχαρόπουλος, καλός φύλος και συμπατριώτης (Καστανιώτης), είναι γνωστός στους αναγνώστες των "Ζ.Χ." από τα άρθρα του που είχαμε την τιμή να δημοσιεύσουμε σε αρκετά φύλλα, αλλά και από την αφειδώλευτη οικονομική ενίσχυση στην εφημερίδα μας. "Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΜΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ" είναι το δεύτερο βιβλίο του, το οποίο είχα την τιμή να παρουσιάσω, προ καιρού, στον καρδιτσιώτικο τύπο.

Ο Άγγελος Ζαχαρόπουλος σπούδασε γεωπόνος στην Αθήνα και πολιτικός μηχανικός στο Παρίσι. Το μεγαλύτερο μέρος της σταδιοδρομίας του αφιερώθηκε στα εγγειοβελτιωτικά έργα στο πλαίσιο της Γενικής Διεύθυνσης Εγγείων Βελτιώσεων του Υπουργείου Γεωργίας, της οποία υπήρξε Γενικός Διευθυντής.

Με την έναρξη των διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, του ανατέθηκε η διεύθυνση και η οργάνωση ειδικής υπηρεσίας στο Υπουργείο Γεωργίας για την αντιμετώπιση των πολλαπλών προβλημάτων που απαιτούσε αυτή η διαπραγμάτευση και η προετοιμασία του γεωργικού τομέα για την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Παράλληλα ορίσθηκε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Διαπραγματεύσεων, η οποία διεξήγαγε τις διαπραγματεύσεις σε επίπεδο Αναπληρωτών Υπουργών. Από το 1982 συνέχισε τη σταδιοδρομία του ως ανώτερο στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες, την οποία περάτωσε το 1993 με τιμητική διάκριση που του απονεμήθηκε από τον πρόεδρο Ζακ Ντελόρ.

Μετά την αποχώρησή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσελήφθη στον Όμιλο Λάτση ως Σύμβουλος Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, όπου παρέμεινε μέχρι το 2009.

Κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του έτυχε πολλών διακρίσεων:

Το Πάνελ: Από αριστερά: Στέφανος Μάνος, Παναγιώτης Γεννηματάς, Νίνα Βλάχου, Άγγελος Ζαχαρόπουλος, Γεώργιος Αναστασόπουλος, Σταύρος Δήμας. Στο βήμα: Κωνσταντίνος Ζαχαρόπουλος (γιος του συγγραφέα).

μεγαλύτερο όγκο του βιβλίου, εξιστορείται η πορεία των διαπραγματεύσεων και η πολυποθητή ένταξη, ενώ στο δεύτερο μέρος ο συγγραφέας εκθέτει τις σκέψεις του για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με καλά ελληνικά και δομημένα νοήματα, ώστε να γίνεται κατανοητός και από μη ειδικούς, ο συγγραφέας παίρνει το νήμα της πορείας από την αρχή, από τον Zav Μονέ, τον δικό μας Καποδίστρια, και τον Βίκτωρα Ουγκώ, τους προφήτες της Ε.Ε.. Στη συνέχεια αναφέρεται σε πολλά κεφάλαια του βιβλίου του στη σταθερή προσήλωση του Κωνσταντίνου Καραμανλή στον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Ελλάδας. Το κύρος του Καραμανλή μεταξύ των ηγετών της Ευρώπης, αποτέλεσε ανάχωμα στα παντοειδή εμπόδια που πρόβαλαν όσοι θεωρούσαν ότι η ελληνική ένταξη θα παράβλαιπτε τα συμφέροντά τους (ανταγωνιστικά γεωργικά προϊόντα).

Στα επόμενα κεφάλαια ο συγγραφέας αναφέρεται λεπτομερώς στη σύνδεση της Ελλάδας με τη ΕΟΚ, στην αίτηση για απευθείας ένταξη, στον αγώνα δρόμου για την αποφυγή της ομαδοποίησης με την ένταξη Ισπανίας-Πορτογαλίας, στο περιεχόμενο και την οργάνωση των διαπραγματεύσεων, στην Κεντρική Επιτροπή Διαπραγματεύσεων (ΚΕΔ), στην οποία συμμετείχε και ο ίδιος και στα δημόσια πρόσωπα που είχαν πρωταγωνιστικό ρόλο. Με εγκωμιαστικά σχόλια αναφέρεται στην προσωπικότητα του τότε υπουργού Συντονισμού και αργότερα εξωτερικών Παναγή Παπαληγούρα, στον υπουργό Συντονισμού Γιάννη Μπούτο, στον Γεώργιο Ράλλη, στον Γεώργιο Κοντογώρη, στο Θεόδωρο Πάγκαλο και στον Κώστα Σημίτη, που είχαν αποφασιστικό ρόλο στα διάφορα στάδια των διαπραγματεύσεων.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το κεφάλαιο "Άνδρεας Παπανδρέου", στο οποίο ο συγγραφέας αναφέρεται τόσο στα θετικά όσο και στα αρνητικά σημεία της διακυβέρνησής του και ιδιαίτερα όσα σχετίζονται με τη σημερινή οικονομική κρίση.

Ιδιαίτερο επίσης ενδιαφέρον παρουσιάζει το κεφάλαιο στο οποίο ο συγγραφέας εκφράζει την εύλογη πικρία του για την "Οδύσσεια της προσωπικής του ευρωπαϊκής πορείας", μετά την κατάργηση των Γενικών Διευθυντών το 1982. Δεν είναι ο μόνος.

Στο τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου του ο Άγγελος Ζαχαρόπουλος καταχωρίζει τις σκέψεις του για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και τη θέση της Ελλάδας μέσα σ' αυτήν, τις οποίες θα μπορούσαμε να συνοψίσουμε ως εξής:

1. **Η ευρωπαϊκή οικονομική κρίση δεν οφείλεται μόνο στα μεγάλα ελλείμματα. Χώρες όπως οι ΗΠΑ και Ιαπωνία έχουν πολύ μεγαλύτερα ελλείμματα από την Ε.Ε., αλλά εκείνες έχουν κεντρικές κυβερνήσεις και θεσμούς που επιτρέπουν την έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπισή τους. Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η Ευρωζώνη χρειάζεται Οικονομική Διακυβέρνηση και σταθερά βήματα προς την Πολιτική Ολοκλήρωση.**

2. **Είναι μεγάλη τύχη για την Ελλάδα που η κρίση τη βρήκε να είναι μέλος της Ευρωζώνης.**

3. **Η κρίση θα ήταν μικρότερη, αν η Γερμανία δεν επιδείκνυε έντονη εσωστρέφεια.**

4. **Το Σύμφωνο Ανταγωνιστικότητας και το Ευρωμόλογο αποτελούν μεγάλα βήματα προς την οικονομική διακυβέρνηση, η οποία θα οδηγήσει και στην Πολιτική Ενοποίηση.**

5. **Για την περίπτωση του δημοσίου χρέους μας ο συγγραφέας αναφέρεται επί λέξει: "Ας μην έχουμε αυταπάτες. Εμείς το δημιουργήσαμε ακολουθώντας μια άφρονα οικονομική πολιτική και δημιουργώντας μια επίπλαση ευημερία με δανεικά. Κατά συνέπεια εμείς πρέπει να το τιθασεύσουμε και ν' αρχίσουμε να το μειώνουμε. Δεν υπάρχουν δανεικά χωρίς επιστροφή".**

Αναστατωτοί παράγοντες στην πορεία της Ε.Ε., κατά τον συγγραφέα, είναι:

1. **Ο μεγάλος αριθμός των κρατών μελών που προήλθε από την τελευταία διεύρυνση.**

2. **Το γεγονός ότι μεταξύ των 27 υπάρχουν κράτη ευρωφοβικά ή εξυπηρετούν άλλα συμφέροντα.**

3. **Η αρχή της ομοφωνίας για κάθε αλλαγή των συνθηκών.**

4. **Η δυνατότητα που δίδεται στα κράτη μέλη να προσφεύγουν για επικύρωση σε δημοψηφίσματα.**

Στο βιβλίο "Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΜΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ" του Άγγελου Ζαχαρόπουλου ο αναγνώστης θα έχει την ευκαιρία να διαβάσει ολοκληρωμένη την "Οδύσσεια" της ευρωπαϊκής μας πορείας από ένα στέλεχος της πρώτης γραμμής που την έζησε "από μέσα".

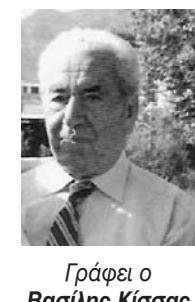
Το βιβλίο παρουσιάστηκε στην αίθουσα της Παλαιάς Βουλής, στις 6 Ιουνίου 2011, από τους: Στέφανο Μάνο, Σταύρο Δήμα, Παναγιώτη Γεννηματά, Νίνα Βλάχου και Γεώργιο Αναστασόπουλο.

Στις εφημερίδες της Καρδίτσας «Πρωινός τύπος» και «Αλήθεια» παρουσιάστηκε από το Λάμπρο Γριβέλλα

Τοπωνύμια του χωριού μας

Στη Σταύραινα (κυριωνύμιο). "Σταύραινα"

λέγεται η βρύση που είναι στην Παναγία. Η αρχική θέση της βρύσης ήταν νοτιότερα, κοντά στο καλύβι του Στέργιου Τσιάκη, κάτω από τη μεγάλη καρυδιά του Γαλατσίδα. Απομεινάρια της βρύσης σώζονται μέχρι τελευταία. Το νερό ερχόταν μέχρι εκεί με πτήλινους σωλήνες (κιούγκια). Μέσα στους πηλοσωλήνες όμως εισχώρησαν ρίζες από πλατάνια, τις έφραξαν και έτσι το νερό έτρεχε στην πηγή. Εκεί ο γερο-Λάζαρος Ζάχος έκαμε μια ξύλινη κούπα, απ' όπου γέμιζαν τα δοχεία. Επειδή ήταν δύσκολη η πρόσβαση στη βρύση, οι κάτοικοι του μαχαλά, με προσωπική εργασία, ανέσκαψαν την περιοχή, βρήκαν την πηγή του νερού, έγινε εκεί υδρομάστευση και ένα μικρό φρεάτιο, απ' όπου διοχετεύθηκε το νερό στην παλιά του διαδρομή και έτσι ήρθε στη σημερινή θέση του. Εκεί χτίστηκαν πεζούλια για να αναπαύονται οι επισκέπτες και στη μετόπη εντοιχίστηκε επιγραφή με τη λέξη: Σταύραινα. Έχει πολύ καλό και χονευτικό νερό.

Γράφει ο
Βασίλης Κίσσας

Στη Στενή τη Σάρα. Σάρα είναι μια απότομη πλαγιά με χαλίκια. Η Στενή Σάρα είναι η τρίτη στον παλιό δρόμο για το Παλιοζωγόπι, μετά "της Νίκαιας τα δέντρα". Λέγεται και "Σ' Αλουγονού", από τη λέξη άλογο. Πήρε δε το όνομα αυτό απ

Λαχτάρα στη νύχτα

του **Πέτρου Σερ.Παπαζαρκάδα***
Στρατηγού ε.α. - συγγραφέα-ποιητή

Το σκοτάδι της σκλαβιάς βαθύ. Απειλητικό για την ίδια τη ζωή οι χρόνοι. Παρ' όλο ότι το χωριό δε γεύτηκε την παρουσία Γερμανών ή Ιταλών, εν τούτοις η στέρηση των αγαθών διατροφής και ένδυσης ήταν σημαδεμένη πάνω στα πονεμένα κορμιά που πάσχιζαν νυχθημερόν για την επιβίωση και μόνο. Οι δύσκολες εκείνες στιγμές ένωναν τους κατοίκους. Ο πόνος έσπρωχνε προς την επαφή και αναγκαστικά δημιουργούνταν και φιλίες και συγγένειες. Ο καθένας στηριζόταν έστω και στη μακρινή παρουσία του άλλου, αφού όλοι έπρεπε να φυλάγονται απ' την ανέχεια και την ξενική παρουσία.

Βασικά, η μικρή κοινωνία και ανεξάρτητη φαινόταν ότι είναι και ειρηνική. Η εμφάνιση, κάπου-κάπου, ξένων άγνωστης προέλευσης διατάρασσε την ηρεμία και δημιουργούσε υποψίες. Όλοι μεγάλοι μα και μικροί τσλωνταν την προσοχή τους.

Οι προφυλάξεις ήταν η αυτόματη αντίδραση στα στοιχεία της Φύσης που αποτελούσαν το καθημερινό πρόβλημα, αφού έπρεπε να εφαρμόζονται οι πρακτικές γνώσεις.

Δεν υπήρχαν γιατροί, φάρμακα, καρποί για τα ζώα και λιπάσματα. Δεν υπήρχαν χρήματα για την αγορά έστω και των πλέον απαραίτητων απ' την ξενοκρατούμενη πόλη, την Καρδίτσα, που για να τη φτάσει κανένας έπρεπε να αφιερώσει μιας ημέρας περπάτημα με άδειο το στομάχι και με πληγασμένα τα πόδια. Χαρά σ' εκείνους που 'χαν κάποιο μεταφορικό ζώο κι εξασφάλιζαν τουλάχιστο την επιστροφή καράλα.

Ήταν η εποχή που όλοι βασίζονταν στην προσωπική οικιακή οικονομία, με τους πιο φτωχότερους να προσπαθούν να αυξήσουν τη γη τους βγάζοντας τις ρίζες δένδρων και θάμνων κυριολεκτικά με τα χέρια.

Οι τρίχες και τα δέρματα των ζώων αποτελούσαν πολύτιμα για κάθε οικογένεια αγαθά. Οι πρακτικές γνώσεις, το χέρι και ο αργαλειός χρησιμοποιούνταν ακατάπαυστα, νύχτα-μέρα, για να φτιαχτούν τα απαραίτητα για το ντύσιμο και τη ζεστασία. Το τράγιο τσιώλι ήταν και στρώμα και σκέπασμα και σεντόνι. Χαρά σ' εκείνους που έτρεφαν γουρούνι για τα Χριστούγεννα. Είχαν εξασφαλισμένα και τα τσαρούχια τους. Ήταν η εποχή που τα άχρηστα παπούτσια δεν πετιούνταν. Με λίγο σύρμα κρατιούνταν μια χαρά. Ήταν η εποχή που βασίλευαν οι ψύλλοι, οι ψείρες και οι κοριοί. Και εποχιακά τα λεφούσια από ακρίδες.

Μια εσωτερική ξύλινη σκάλα στο σπίτι οδηγούσε στο επάνω πάτωμα, όπου και το μοναδικό δωμάτιο με τζάκι (τον μπουχαρί). Ένα κρεβάτι η επίπλωση. Το σεντούκι μαρτυρεί ακόμα και τώρα με την παρουσία του. Δύο-τρεις φωτογραφίες των χαμένων και ξενιτεμένων συγγενών πάνω στον μπουχαρί. Το ξύλινο πάτωμα αποτελούσε κι αυτό κρεβάτι. Και το τσιώλι ήταν αρκετά χοντρό για στρώμα, αλλά και για σκέπασμα.

Η σκάλα, μοντέρνα ξύλινη για την εποχή της, δημιουργούσε μεταλλικούς θορύβους στις σιδερένιες βέργες που έζωναν την κορυφή της, λες και ο δημιουργός της την είχε σχεδιάσει επίτηδες. Βρίσκεται ακόμα και τώρα στη θέση της και κάνει τους ίδιους θορύβους στο ανεβοκατέβασμά της.

Το ισόγειο είχε κι αυτό ένα δωμάτιο όπου στάβλιζαν οι γίδες, ένα γέρικο γαϊδούρι για λίγο χρονικό διάστημα, και πολλές φορές χρησίμευε και για κοτέτσι. Ήταν σαν κατώ με την έννοια που ήταν στα περισσότερα τότε σπίτια του χωριού, όπου, και ανάλογα με την οικογε-

νειακή και οικονομική τους κατάσταση, οι χωριανοί στάβλιζαν κι άλλα ζώα.

Σ'ένα σπίτι δύο δωματίων για ισόγειο ή τριών-τεσσάρων το πολύ για δίπατο ζούσαν μαζί, άνθρωποι και ζώα, την εποχή εκείνη.

Το υπόλοιπο του ισογείου ήταν ένας ενιαίος χωματένιος χώρος αλειφμένος με ειδικό κατασκευασμα. Ένας χώρος για φωτιά, μια άκρη για τα καζανοκατσαρολικά και κοντά στο παράθυρο ο αργαλειός και πλάι του η χειροκίνητη μηχανή ραψίματος. Αυτός ο χώρος ήταν η κουζίνα και η τραπεζαρία.

Η περιποίηση των επισκεπτών γινόταν στο μοναδικό υπνοδωμάτιο στο επάνω πάτωμα.

Κάποια εποχή, λοιπόν, τότε, το σκοτάδι έξω είχε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Ο καιρός ήταν χαλασμένος. Έβρεχε και φυσούσε δυνατά. Οι αστραπές κατακεράνωντας σχίζοντας τον ουρανό και οι βροντές προκαλούσαν την προσευχή. Το μικρό παιδί, όπως και πάντα το 'κανε, πήδηξε κάτω απ' το κρεβάτι και χώθηκε στην αγκαλιά της μάνας του που ήταν ξαπλωμένη στο πάτωμα.

Κοιμόνταν στο επάνω δωμάτιο, όταν κάποια χτυπήματα στην κάτω εξωτερική πόρτα του σπιτιού ανατάραξε τον ύπνο, κι έκανε να τσιλώσουν τ' αυτιά ακόμα και του μικρού παιδιού. Η μάνα άναψε τη λάμπα και κατέβηκε τη σκάλα προς το ισόγειο μουρμουρίζοντας και απορώντας για το τι μπορούσε να συμβαίνει μέσα σ' αυτή τη νύχτα, που όλα τα στοιχεία της φύσης συναγωνίζονταν στο ποιος θα φόβιζε περισσότερο ανθρώπους και ζώα. Το μικρό παιδί άρπαξε το τσεκουράκι και παραφύλαγε πίσω απ' την πόρτα.....

Λαχτάρα στη νύχτα

Στου χειμώνα τη νύχτα, το σκοτάδι βαθύ άγνωστος ξένος την πόρτα χτυπάει. Ζητάει στο σπίτι από μέσα να μπει θέλει στέγη, θέλει κάτι να φάει.

Στην εικόνα το χέρι απλώνει η φτωχή η χήρα η μάνα το Θεό παρακαλεί. Φύγε ξένε, και άντε στου Θεού την ευχή δεν υπάρχει εδώ δώμα, δεν υπάρχει φαΐ.

Πάει καιρός από τότε που έχει να ιδεί τον ίσκιο του άντρα ετούτη η αυλή. Φύγε, κι έχω παιδάκι μικρό που μπορεί να σαστίσει στον ύπνο και να φοβηθεί.

Μες στο μαύρο σκοτάδι το φτωχό το παιδί, που χει τον ίσκιο του ύπνου πολύ ελαφρύ, πετάει τη βελέντζα και τσιλώνει τ' αυτή στη γωνιά ψηλαφίζει με θάρρος κι ορμή.

Αρπάζει στειλιάρι σφιχτά μες στο χέρι σφίγγει τα δόντια, πινίγει την αναπνοή σέρνεται πίσω απ' την πόρτα, στήνει καρτέρι ετοιμο παραφυλάει στον εχθρό να ριχτεί.

* Ο Πέτρος Σερ. Παπαζαρκάδας κατάγεται από το γειτονικό μας Καταφύγι, αλλά είναι και ...λίγο Ραχολιώτης. Η μανιά του ήταν του γένους Καραγιάνη.

Η φύση εκδικείται

Νεκρική σιγή στο πυκνό ελατόδασος. Έπαψε πια ν' ακούγεται το σφύριγμα του κότσυφα. Μήτε κι η κίσσα, που τελευταία είχε απομείνει απ' όλα του δάσους τα ζώα, ακούγεται πια. Φέτος εξαφανίστηκαν οι σκίουροι. Ήταν κι αυτοί μια παρηγοριά, καθώς έπαιζαν το κρυφτούλι με τους περαστικούς κρυμμένοι πίσω από τους ψηλούς κορμούς.

Η φύση έδιωξε μακριά τα πλάσματά της. Γιατί; Ποια μάνα διώχνει τα παιδιά της, αν δεν έχει λόγο να τα προφυλάξει από μεγάλο κίνδυνο;

Ο κίνδυνος προέρχεται από τον άνθρωπο και τον "πολιτισμό" του. Πριν απ' αυτόν υπήρχε αρμονία. Εκείνος έναν έσπασε τους κρίκους στην αλυσίδα της ζωής. Και τώρα απόμεινε ο τελευταίος. Αυτός που κρατά τον ίδιο στη ζωή. Μα ένας κρίκος τι να σου κάμει; Όπου να 'ναι θα σπάσει κι εκείνος.

Το μεγάλο κενό έσπειυσε να πληρώσει μια παρέα παιδιών δεκαεξάχρονων. Αποβραδίς στήσανε τη συζήτηση κάτω απ' τα πανύψηλα σκιερά έλατα. Χωρίς ειρμό, χωρίς σκοπό, για το 'να και για τ' άλλο, φωνές, ξεφωνητά, χαμένα λόγια, ολονυχτίς. Ενάτη πρωινή κι ακόμα να βρεθεί η λύση. Μα λύση δε θα βρεθεί με λόγια αστόχαστα παιδιών δεκαεξάχρονων, που, αποκαμωμένα από την ολονυχτία, αποσύρθηκαν να κοιμηθούν.

Μάταιη κι η έμπνευση του γείτονα, του Τέλη, που έφερε από το Βόλο ένα τεχνητό πτηνό, ν' αντικαταστήσει τα πουλιά του δάσους που χάθηκαν. Το ρύθμισε να κελαηδάει καταμεσήμερο, μα σαν τ' άκουσε ο Γιώργος ο κτηνοτρόφος, αποφάνθηκε με αποστροφή: αυτό είναι ψεύτικο!

Το κενό είναι μεγάλο κι η άβυσσος χάσκει, έτοιμη να μας καταβροχθίσει. Και τώρα θ' αρχίσει το κυνήγι. Μα οι κάτοικοι του δάσους απουσιάζουν. Σειρά έχουν οι λάμπες στους φανοστάτες!

Για ν' ακονίζετε το μυαλό σας

Ένας έμπορος αγοράζει καφέ με 1200 ευρώ και τον πουλάει 1500 ευρώ.

Από κάθε τσάντα κερδίζει 50 ευρώ.

Πόσες τσάντες έχει;

ΤΟ ΨΩΜΙ

Γράφει ο
Θωμάς Κίοσσας

Η παλαιά Διαθήκη διδάσκει ότι οι άνθρωποι επιλάσθη από το Θεό. Ο Δαρβίνος διδάσκει ότι ο άνθρωπος είναι μια μακροχρόνια εξέλιξη του πιθήκου. Από τότε όμως καμιά μάνα δεν γέννησε πιθηκάκι για να πιστέψουμε στη θεωρία του. Οι μελετητές της Ιστορίας λένε ότι ο πρώτος άνθρωπος εμφανίστηκε στην Αφρική ή την Ασία και ο Αθανάσιος Καψιώτης γράφει ότι "μετά την μεταπαγώδη εποχή, ο άνθρωπος του ελληνικού χώρου δεν διέφερε και πολύ των αλόγων ζώων" (χωρίς λογική). Σε αναγνωστικό του Δημοτικού Σχολείου διαβάσαμε ότι ο άνθρωπος, σαν ζώο, ζούσε στα δάση και για κατοικία χρησιμοποιούσε τις σπηλιές.

'Όταν ο άνδρας έφευγε από τη σπηλιά του για να κυνηγήσει, έκλεινε την είσοδο με βράχους για να προστατέψει την οικογένειά του από τα άγρια θηρία ή και από τους ανθρώπους. Αν τον ίδιο τον κατασπάραζαν τα άγρια θηρία η οικογένεια εύρισκε αργό θάνατο.

Μια μέρα ο πρωτόγονος αυτός άνθρωπος αφού δεν μπόρεσε να σκοτώσει κάποιο ζώο, κουρασμένος ξάπλωσε δίπλα σε μια πηγή να ξεκουραστεί. Εκεί όμως είχε φυτρώσει αγριόσταρο. Ο άνθρωπος αυτός έκοψε λίγα, τα έτριψε στα χέρια του να φύγει η φλούδα και τα έφαγε. Του φάνηκαν νόστιμα. Έκοψε ένα δεμάτι και το πήγε στην οικογένεια. Από τότε άρχισε η καλλιέργεια του σιταριού.

Η μυθολογία λέει ότι μια κοπέλα άσχημη στέκονταν κοντά σε μια βρύση. Εκεί πήγαν τέσσερις κοπέλες για να πάρουν νερό. Η πιο μικρή ρώτησε την άγνωστη κοπέλα αν είναι ξένη και πως βρέθηκε εκεί.

- Είμαι από την Κρήτη. Μ' άρπαξαν οι πειρατές και τρόμαξα να ξεφύγω από τα χέρια τους.

- Τρομάρα σου, τι ζήλεψαν από 'σένα οι πειρατές και σε απήγαγαν, είπε από μέσα της.

Η πιο μεγάλη είπε: "Αφού είσαι ξένη και χωρίς δουλειά έλα στο παλάτι μας για υπηρέτρια".

Η άσχημη κόρη πήγε και ανέλαβε να μεγαλώσει το βασιλόπουλο. Το παιδάκι αυτό το περνούσε πάνω από τη φωτιά να το κάμει αθάνατο. Η βασίλισσα όμως την είδε, τη μάλωσε και τότε η άσχημη κόρη μεταμορφώθηκε σε θεά. Ήταν η θεά Δήμητρα, η οποία δίδαξε στο βασιλιά Τριππόλεμο την καλλιέργεια του σιταριού και των άλλων φυτών, γι' αυτό και ονομάστηκαν δημητριακά. Διέταξε δε τον Τριππόλεμο να μεταβεί στις γειτονικές πόλεις και να δείξει στους ανθρώπους πως καλλιεργείται το σιτάρι.

Αργότερα ο Ησίοδος κατασκέυασε το πρώτο άρτο, το γνωστό μας ξυλάλετρο, με το οποίο σπέρναμε στα χρόνια μας το καλαμπόκι ή οργώναμε τις πλαγιές των χωραφιών.

Το σιτάρι όμως έπρεπε να αλεστεί για να γίνει ψωμί. Έτσι έχουμε το χειρόμυλο, αργότερα τον νερόμυλο και σήμερα τους σύγχρονους αλευρόμυλους. Οι Έλληνες απέδιδαν την εφεύρεση του ψωμιού στη Δήμητρα τη θεά της γεωργίας. Το ψωμί το θεωρούσαν αληθινό δώρο του Θεού.

Στην πραγματικότητα ήταν από τους λαούς της Μικράς Ασίας. Οι δούλες άλεθαν το σιτάρι, παρασκεύαζαν τη ζύμη. Για το ψήσιμο κατασκευάστηκαν φούρνοι και η παρασκευή του ψωμιού έγινε αληθινή βιομηχανία στην αρχαία Αθήνα.

Στην Αίγυπτο στην αυλή του Φαραώ υπήρχε το αξώμα του μεγάλου αρτοφύλακα. Οι Ισραηλίτες έμαθαν τον τρόπο παρασκευής του ψωμιού από τους Αιγύπτιους. Στη Γαλλία οι Φωκαείς (αρχαία ελληνική φυλή) έφεραν σύγχρονα μέσα για τη την παρασκευή του ψωμιού. Οι Γαλάτες αντί για νερό χρησιμοποιούσταν μπύρα για να φτιάζουν τη μαγιά.

Οι άνθρωποι έφτιαχναν ψωμί σε διάφορα σχήματα και διαστάσεις και σε διαφορετικές ποιότητες. Στα τέλη του 13ου αιώνα εκτιμούσαν πολύ το ψωμί του Παρισιού. Τον 16^ο αιώνα οι φούρνοι πουλούσαν πέντε είδη ψωμιού: μαλακό, αστικό, γλυκό, μαύρο και ειδικό ψωμί για τους κληρικούς της Παναγίας των Παρισίων.

Τον 17^ο αιώνα στο Παρίσι ιπτήρχαν εκατοντάδες φούρνοι. Πολλές φορές οι μυλωνάδες και οι αρτοποιοί υπήρχαν θύματα της οργής του λαού όταν το ψωμί έλλειπε. Πολλοί αρτοποιοί αντιμετώπιζαν τη δικαιοσύνη αν το ψωμί ήταν ελαφρύ ή κακής ποιότητας. Τους μαστίγωναν στους δρόμους, ενώ κρεμούσαν ένα ψωμί γύρω από το λαιμό τους.

Σήμερα το επάγγελμα του αρτοποιού δεν ενέχει κινδύνους. Αν εξακολουθούμε να ζητάμε στο "Πάτερ ημών" τον "άρτον ημών τον επιούσιον", αν κερδίζουμε ακόμα το ψωμί μας με τον ιδρώτα του προσώπου μας, γιατί πολύ καιρό το ψωμί ήταν ένα προϊόν που η προμήθειά του ήταν πάντοτε αβέβαιη και παρουσίαζε περιορισμένα ωφελήματα ώστε να μην μπορεί να θεωρηθεί σύμβολο ασφάλειας.

Όταν η μάνα μου έβγαζε το ψωμί από το ταψί ή ο φούρναρης ξεφούρνιζε τα καρβέλια μοσχομύριζε η γειτονιά. Τότε το σιτάρι ήταν βιολογικής καλλιέργειας, ούτε λίπασμα, ούτε τίποτα. Τώρα το ψωμί δεν έχει καμία μυρωδιά. Η ποσότητα χάλασε την ποιότητα.

Σιγά σιγά όμως οι αγρότες στρέφονται προς τη βιολογική καλλιέργεια. Έτσι έχουμε ντομάτες, αγγουράκια, λάχανα και άλλα οπωροκηπευτικά βιολογικής καλλιέργειας. Μόνο έτσι θα μάθουμε τι τρώμε.

Η πείνα

Ο μπαρμπα-Μήτρος εκείνη τη μέρα ήρθε στο σπίτι μας κατά τις εννιά το πρωί. Ερχόταν ταχτικά και συμβουλευόταν τον πατέρα μου για διάφορες υποθέσεις του. Μπήκε στο μαντζάτο, κάθισε σε μια άκρη και περίμενε τον πατέρα μου, που είχε βγει να περιποιηθεί τα ζώα στο στάβλο. Εκείνη την ώρα η μάνα μας μοίραζε το πρωινό. Μια φέτα σταρένιο ψωμί στον καθένα, αλειμμένη με λίπα(χοιρινό λίπος). Εγώ δεν ήθελα να φάω, δε μου άρεσε, και διαμαρτυρόμουν κλαψουρίζοντας. Τα μάτια του μπαρμπα-Μήτρου είχαν καρφωθεί με λαχτάρα πάνω στη φέτα μου και όλο έκανε κινήσεις να σηκωθεί από τη θέση του και πάλι συγκρατίσταν. Στο τέλος δεν άντεξε. Πετάχτηκε επάνω, όρμησε προς εμένα φωνάζοντας με όστι δύναμη είχε:

- Δώστε την σε μένα, μωρέ, αφού δεν τη θέλει!

Αρπαξε τη φέτα από τα χέρια μου, τη στούμπωσε στο σόμα του και την έκαμε μια μπουκιά! Η μάνα μου, που παρακολουθούσε τη σκηνή, έμεινε σύξυλη και δεν πρόλαβε να βγάλει μιλιά.

Ήταν ο χειμώνας του 1941, ακριβώς πριν από εβδομήντα χρόνια. Ήδη από τον περασμένο Απρίλη οι δυνάμεις του Άξονα είχαν ολοκληρώσει τη κατοχή της Ελλάδας και επιδόθηκαν με ζήλο στη συγκέντρωση τροφίμων και σφαγών. Οι κρατικές αποθήκες επιτάχθηκαν και ειδικά τμήματα του ιταλικού στρατού, συνεπικουρούμενα και από έλληνες δωσίλογους εξαπολύθηκαν στα χωριά μας και "αγόραζαν" τρόφιμα και ζώα με κατοχικά χρήματα που δεν είχαν καμία αξία. Σαν να μην έφτανε αυτό, ο συμμαχικός στόλος απέκλεισε τα παράλια μας και δεν περνούσε κουνούπι.

Ο χειμώνας του 1941 βρήκε την Ελλάδα γυμνή από τρόφιμα. Περισσότερο υπέφεραν τα αστικά κέντρα και ιδιαίτερα η Αθήνα. Ό, τι τρόφιμα διασώθηκαν από την αρπαγή, πέρασαν στη μαύρη αγορά. Ο κόσμος ξεπουλούσε ότι είχε και δεν είχε για λίγα τρόφιμα, προκειμένου να επιβιώσει η οικογένειά του. Πολύτιμα αντικείμενα, έπιπλα, χαλιά αξίας, μπχανές, ακόμα και τα σπίτια του για λίγες οκάδες καλαμπόκι, μαυρομάτικα φασόλια ή ένα δοχείο λάδι. Εκατοντάδες οι νεκροί στους δρόμους της Αθήνας, που τους συγκέντρωναν τα κάρα του Δήμου και τους έθαβαν σε ομαδικούς τάφους. Χιλιάδες οι σκελετώμενοι που σέρνονταν στους δρόμους σκαλίζοντας τα σκουπίδια για να βρουν κάτι φαγώσιμο. Πολλοί ήταν εκείνοι που ξαναθυμήθηκαν τους κοντινούς ή μακρινούς συγγενείς και μετακόμισαν στα χωριά της καταγωγής τους. Όσοι επέζησαν στην Αθήνα το οφείλουν κυρίως στα τούρκινα φασόλια! Με ενέργειες του Ερυθρού Σταυρού έφτασε στην Αθήνα ένα καράβι με τούρκινα σκουληκιασμένα φασόλια και μ' εκείνα οργανώθηκαν συσσίτια σε διάφορες γειτονιές. Ατέλειωτες ουρές από εξαθλιωμένους Αθηναίους συνωστίζονταν κάθε μεσημέρι για να πάρουν μια μερίδα φασολάδα. Ο γηραιός πολιτικός Κώστας Μητσοτάκης, φοιτητής Νομικής την εποχή εκείνη, σε μια τηλεοπτική παρουσία του είπε ότι επέζησε χάρη στα φασόλια εκείνα. Ήταν, λέει, γραμμένος σε τρία συσσίτια και έτρωγε τρεις φασολάδες τη μέρα!

Η κατάσταση δεν ήταν τόσο τραγική στην ύπαιθρο. Στο χωριό μας τα τρόφιμα και προπαντός τα δημητριακά, το χειμώνα ήταν λιγόστα και πριν από την κατοχή. Στην κατοχή άρχισαν να σπανίζουν. Όσοι είχαν τον τρόπο τους συγκέντρωσαν κάποιες προμήθειες και, με μεγάλη οικονομία, κατόρθωσαν να βγάλουν το χειμώνα. Υπήρχαν όμως και πολλοί φτωχοί και ακτήμονες, που υπέφεραν τα πάνδεινα. Για κείνους το καλαμπόκι ήταν δυσεύρετη πολυτελεία. Έφαγαν αλεσμένο βίκο, βρώμη, κριθάρι, σοργό, α

Ήταν, μια φορά κι έναν καιρό, ένας κάβουρας έντιμος, εργατικός, καλόβουλος και καλόκαρδος. Στο δρόμο που πηγαίνονταν ο κάβουρας στη δουλειά του συναντούσε τακτι-

κά μια αλεπού που έμενε κάπου κοντά στο δικό του σπίτι και έγιναν με τον καιρό κουμπάροι. Έκτοτε αναπτύχθηκαν οι σχέσεις τους και αντάλλασαν και επισκέψεις στα σπίτια τους.

Μια φθινοπωρινή ημέρα, σε μια συνάντηση που είχαν, η αλεπού λέει στον κουμπάρο της τον κάβουρα:

- Βρε κουμπάρε έχω μια ιδέα.
- Να την ακούσω κουμπάρα, της απαντάει ο κάβουρας.
- Εδώ που γυρίζω στο δάσος και στα χωράφια βλέπω τους γεωργούς να οργώνουν τα χωράφια τους και να τα σπέρνουν με σιτάρι. Έτσι εξασφαλίζουν το ψώμι της οικογένειάς τους και δεν πεινούν τα παιδιά τους. Λέω να κάνουμε και εμείς το ίδιο και έτσι να εξασφαλίσουμε τα παιδιά μας από την πείνα.

- Σωστά λες κουμπάρα μου και καλή είναι η σκέψη σου αλλά εμείς δεν έχουμε χωράφια, είμαστε ακτήμονες και επιπλέον δεν έχουμε τον απαιτούμενο σπόρο, της απάντησης σκεπτικά ο κουμπάρος.

- Γ' αυτό μη χολοσκάς κουμπάρε, του λέει η αλεπού. Στο δάσος που γυρίζω ξέρω μια ξέφωτη πλαγιά που είναι ακαλλιέργητη από ζαμάνια χρόνια. Μπορεί να γίνει ένα άριστο χωράφι εάν ανασκουμπωθούμε και την οργώσουμε. Όσο για σπόρο, ξέρω κάτι κουτούς γεωργούς που κρύβουν το σπόρο στο χωράφι τους για να τον σπείρουν την άλλη μέρα. Έτσι έχουμε και τον σπόρο στη διάθεσή μας, αρκεί να το αποφασίσουμε και να το θέλουμε.

- Εάν είναι έτσι τα πράγματα από αύριο πιάνουμε δουλειά, είπε ο κάβουρας. Έτσι και έγινε. Άρχισαν οι κουμπάροι να οργώνουν το χωράφι. Ο κάβουρας για αλέτρι χρησιμοποιούσε τις δαγκάνες του και η αλεπού πάλευε πότε με τα νύχια και πότε σβαρνίζονταν στα πλάγια. Η κουμπάρα έφερε και τον σπόρο που άφησε ένας αφελής αγρότης στο χωράφι του και όλα για τους κουμπάρους πήγαν κατ' ευχή. Αφού έκαναν και τα σαΐταρια για να εξασφαλίσουν το χωράφι από τις βροχές, ευχήθηκε ο ένας στον άλλο καλό χειμώνα και καλές γιορτές και αναχώρησαν για τα σπίτια τους.

Κατά καιρούς οι κουμπάροι επισκέπτονταν το σιτοχώραφο και είχαν μεγάλη χαρά γιατί το σιτάρι τους ήταν προκομμένο και το καλύτερο της περιοχής. Βέβαιοι ότι η παραγωγή του θα ήταν αρκετά καλή εάν συνηγορούσαν και οι καιρικές συνθήκες. Τον θεριστή μήνα που το σιτάρι μέστωσε και έδειχνε εξασφαλισμένη παραγωγή, οι κουμπάροι δεν μπορούσαν να κρύψουν τη χαρά τους.

'Ένα βράδυ η κυρά Μάρω έκανε μια βόλτα στα κο-

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΟΙ ΜΑΣ

Ο κάβουρας και το πάθημα της αλεπούς

του Βασίλη Καραγιάννη

τέτσια του χωριού για να πάρει κανένα κοτόπουλο για τα παιδιά της. Είδε σ' ένα σπίτι φως, άκουσε συζήτηση και έβαλε αυτί. Την ώρα αυτή κάποιος γεωργός συζητούσε με την γυναίκα του και έλεγαν ότι καιρός είναι να ετοιμάσουν τα δρεπάνια και να αρχίσουν τον θερισμό.

Η αλεπού πολύ πρώιμη να βρει τον κουμπάρο της που είχε το σπίτι του σε μια ρεματιά, για να κανονίσουν για το θερισμό του σιταριού, μια που αυτός γενικεύθηκε σ' όλη την περιοχή. Ο κάβουρας συμφώνησε και την άλλη μέρα πρωί - πρωί οι κουμπάροι βρέθηκαν στο χωράφι και ρίχτηκαν στο

θερισμό. Δεν πέρασε πολλή ώρα και η αλεπού, άμαθη από θερισμό, άρχισε να αισθάνεται αρκετή κούραση. Έβαλε σε ενέργεια όλη την πονηριά της και την κατεργαφιά της και έλυσε το πρόβλημα που την απασχολούσε.

Στην κορυφή του χωραφιού είδε η αλεπού έναν τεράστιο βράχο που σου έδινε την εντύπωση ότι ήταν έτοιμος να ξεκολλήσει και στο κύλισμά του να καταστρέψει σιτάρι και θεριστάδες.

- Ε! κουμπάρε λέει η αλεπού στον κάβουρα. Βλέπεις αυτόν τον βράχο που είναι στο κεφαλάρι του χωραφιού και είναι έτοιμος να γκρεμιστεί;

- Τον βλέπω, λέει ο κάβουρας.

- Πρέπει ένας από τους δύο μας να πάει και να βάλει πλάτη για να μην φύγει από τη θέση του.

- Εγώ, λέει ο κάβουρας δεν έχω την δύναμη να τον συγκρατήσω. Αυτή την απάντηση περίμενε η αλεπού.

- Τότε πάω εγώ και ας κινδυνέψω να σκοτωθώ. Η αλεπού έπιασε τη ρίζα του βράχου που είχε όλη την ημέρα ίσκιο και το έριξε στον ύπνο ενώ ο κάβουρας θέριζε και ίδρωνε κάτω από τον καυτό ήλιο.

- Ο κουμπάρος είναι και λίγο κουτός, μονολογούσε η αλεπού και όλο σκέπτονταν πονηρά. Πολλές φορές έλεγε στον κουμπάρο τους να βιαστεί γιατί κουράστηκε πολύ, κρατώντας τον βράχο και δεν μπορούσε άλλο να αντέξει.

Ο κάβουρας έβαζε όλα τα δυνατά του να τελειώσει μια ώρα νωρίτερα.

Αφού ο κάβουρας θέρισε το σιτάρι και το έκανε

δεμάτια, το μετέφερε στο αλώνι. Τότε και η αλεπού άφησε τον σκιερό βράχο και κατέβηκε στο αλώνι, πιάνοντας τη μέση της για να δείξει στον κουμπάρο ότι κουράστηκε αφάνταστα και της πιάστηκαν οι πλάτες.

Με τα πολλά, αλώνισαν το σιτάρι, το λίχνισαν και ένας μεγάλος σωρός περίμενε τους κουμπάρους. Θες το χωράφι που ήταν μπαΐρι, θες ο εκλεκτός σπόρος, θες οι καλές καιρικές συνθήκες που επικράτησαν εκείνη τη χρονιά, ο καρπός του σιταριού ήταν σπιρί μοναχό.

Η αλεπού εντυπωσιάστηκε από τη μεγάλη αυτή σοδειά και δεν έκανε τίποτε άλλο παρά να σκέπτεται με ποιον τρόπο θα γελούσε τον κουμπάρο της και θα του έπιαρνε όλο το σιτάρι. Και το βρήκε αμέσως.

- Ξέρεις τι σκέφτηκα κουμπάρε, λέει η αλεπού στον κάβουρα.

- Τι σκέφτηκες κουμπαρά;

- Να, να βρούμε έναν τρόπο να μην καθόμαστε εδώ στο αλώνι και μοιράζουμε το σιτάρι αλλά να βρούμε έναν τρόπο ένας να πάρει το σιτάρι και ο άλλος το άχυρο.

- Και ποιός είναι ο τρόπος αυτός κουμπάρα;

- Να τρέξουμε από το σημείο αυτό που είμαστε τώρα ως το σωρό του σιταριού και οποιος φτάσει πρώτος παίρνει το σιτάρι και ο δεύτερος το άχυρο.

Ο κάβουρας αντιλήφθηκε πάραυτα την πονηριά και αντέδρασε άμεσα αφού αστραπαία συνέλαβε ένα ριψοκίνδυνο σχέδιο το οποίο θα εφάρμοζε αμέσως.

- Εντάξει κουμπάρα, συμφωνώ μαζί σου, είπε ο κάβουρας. Ας τραβήξουμε μια γραμμή και ας πάρουμε θέσεις. Το σύνθημα της εκκίνησης θα το έδινε η κουμπάρα. Πήραν, λοιπόν, θέση οι καλοί μας φίλοι και ο κάβουρας στάθηκε λίγο πιο πίσω από τη γραμμή.

- Είσαι έτοιμος κουμπάρε, λέει η αλεπού, με το ένα, δύο, τρία φεύγουμε.

- Ένα, δύο, τρία, μαρς, λέει η αλεπού και οι δρομείς ξεκίνησαν αμέσως. Μόλις η αλεπού ξεκίνησε ο κάβουρας πιάστηκε από την ουρά της κουμπάρας χωρίς να γίνει αντιληπτός απ' αυτή. Η αλεπού έφθασε αμέσως στο σωρό του σιταριού και περιέργη γύρισε προς τα πίσω για να δει που είναι ο κουμπάρος, αλλά δεν τον είδε πουθενά και φώναξε δυνατά. Τη στιγμή που η αλεπού γύρισε προς τα πίσω ο κάβουρας ξεκόλλησε από την ουρά της αλεπούς ανέβηκε στην κορυφή του σιταριού και φώναξε δυνατά: - Εδώ είμαι κουμπάρα. Ο κάβουρας κέρδισε τον αγώνα δρόμου πράγμα που το αναγνώρισε και η κουμπάρα, η οποία το φύσαγε και δεν κρύωνε.

Έτσι ο κάβουρας πήρε το σιτάρι και η αλεπού το άχυρο, το οποίο και εγκατέλειψε στο αλώνι. Το πάθημα της αλεπούς ήταν μεγάλο και ασυγχώρητο.

καλό παιδί από καλή οικογένεια και αποκλείεται να τα έκλεψε αυτός.

Οργισμένος ο επιθεωρητής για την αμάθεια του δασκάλου, εισηγείται στο υπουργείο την απόλυτη του. Το υπουργείο, χωρίς καθυστέρηση του απαντά:

- Κύριε επιθεωρητά, σας συνιστούμε εφεξής να περιορίζεστε στα καθήκοντά σας και να μην εισέρχεστε σε ζητήματα της αγροφυλακής!!!

Διόλου περίεργο, επάνω σ' αυτόν το μύθο να δομήθηκε το ελληνικό κράτος!

Τα μήλα των Εσπερίδων

Τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων

Είναι γνωστός ο μύθος για τον ενδέκατο άθλο του Ηρακλή που έκλεψε τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων και να τα προσκομίσει στο βασιλιά των Μυκηνών Ευρυσθέα. Όλα αυτά διδάσκονται στην Τρίτη τάξη του Δημοτικού.

Ρωτάει λοιπόν ο επιθεωρητής έναν μαθητή, το Νικολάκη:

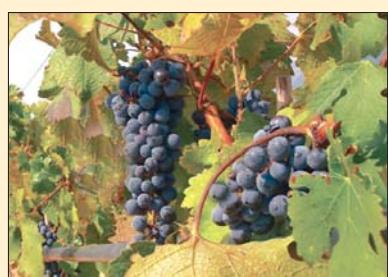
-Ποιος έκλεψε, παιδί μου, τα μήλα των

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΝΕΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Δύσκολη χρονιά για τους αμπελοκαλλιεργητές της Ραχούλας

Δύσκολη χρονιά η φετινή για τους αμπελοκαλλιεργητές του χωριού μας. Οι παρατεταμένες ανοιξιάτικες βροχές και μάλιστα κατά την περίοδο της ανθοφορίας δυσκόλεψαν την γονιμοποίηση

και ο καρπός δεν έδεσε. Επίσης τα αμπέλια αρρώστησαν και τα φύλλα κιτρίνισαν πρώτα λες και ήταν φθινόπωρο.

Αποτέλεσμα, η απόδοση σε σταφύλια να είναι μειωμένη και το εισόδημα που υπολόγιζαν οι χωριανοί μας από τα αμπέλια να μην είναι το αναμενόμενο.

Οι κήποι της Ραχούλας

Δεν είναι λίγοι οι χωριανοί μας που ζουν στην Καρδίτσα και έχουν επιδοθεί στην καλλιέργεια κηπευτικών. Άλλοι σε οικόπεδα που έχουν στην Καρδίτσα, άλλοι σε κτήματα που έχουν κοντά στην Καρδίτσα και άλλοι σε κτήματα στην περιφέρεια του χωριού μας, ακόμη και μέσα στη Ραχούλα. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα ο αριθμός των καλλιεργητών αυτών αυξήθηκε.

Οι λόγοι της ενασχόλησης με τα κηπευτικά είναι κυρίως δύο. Ο ένας είναι η κρίση που μαστίζει όλους μας και με την καλλιέργεια των κηπευτικών υ-

πολογίζουν να μετριάσουν τα έξοδά τους στον τομέα αυτό. Ο δεύτερος, ίσως και ο κυριότερος, είναι η βιολογική καλλιέργεια την οποία κάνουν χωρίς χρήση φυτοφαρμάκων και χρησιμοποιώντας κοπριά αντί για λίπασμα.

Αυτό όμως που μας κάνει εντύπωση είναι η εγκατάλειψη από τους νέους του χωριού μας των κήπων στη Λούτσα και στο Παλιοζωγόπι. Η Ραχούλα που τις Τετάρτες στην λαϊκή ήταν ο τροφοδότης της Καρδίτσας σε πατάτες, ντομάτες, κρεμμύδια, φασολάκια και κάθε είδους κηπευτικών, σήμερα γινόμαστε μάρτυρες, γύφτοι πλανόδιοι να πιωλούν στη Ραχούλα πατάτες, κρεμμύδια, ντομάτες κλπ, ενώ οι κήποι στη Λούτσα γέμισαν βάτα και στο Παλιοζωγόπι φτέρες.

Ξυλουργικές Εργασίες Παντός Τύπου ΡΑΠΤΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

4ο χλμ. Καρδίτσα - Αθηνών
Τηλ. 24410 61533 - Κιν. 6978364850

Τα παράπονα στον Δήμαρχο!

Τα παράπονα στον Δήμαρχο, λέει μία ρήση. Εντάξει, αλλά που να τον βρούμε;

Κλείσαμε περίπου ένα χρόνο ως μέλη του νέου Καλλικράτειου Δήμου Καρδίτσας και ο Δήμαρχός μας είναι άφαντος, δεν επισκέφτηκε ούτε μία φορά το χωριό μας. Πολλοί από τους χωριανούς μας τον γνωρίζουν μόνο από τις φωτογραφίες των εφημερίδων. Ελπίζουμε να τον δούμε σύντομα και να ακούσει τα προβλήματά μας.

Χωρίς παιδικές φωνές το σχολείο της Ραχούλας

Χωρίς παιδικές φωνές, χωρίς παιχνίδι και διάλειμμα, και με κλειστή την πόρτα του σχολείου μας ξεκίνησε η φετινή σχολική χρονιά.

Η πόρτα του σχολείου φέτος παραμένει ερμητικά κλειστή για πρώτη φορά μετά από 130 και πλέον χρόνια λειτουργίας του.

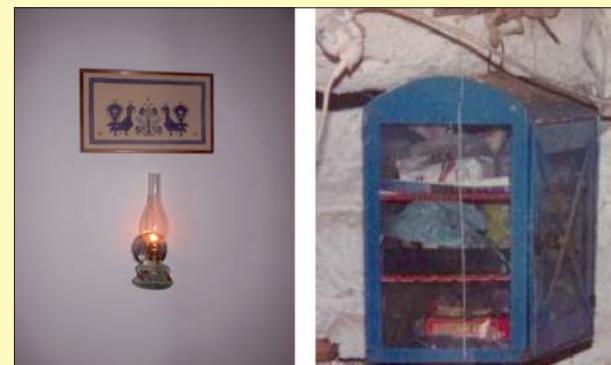
Τα παιδιά της Ραχούλας μεταφέρονται με ταξί στο σχολείο του Καλλιθέου.

Αίσθηση πάντως προκάλεσε η απουσία των παιδιών κατά τον εορτασμό της 28ης Οκτωβρίου. Η γιορτή ήταν βουβή χωρίς τα τραγούδια και τα ποιήματα των παιδιών μας.

Θα κλείσουν σπίτια στη Ραχούλα

Κλειστά κινδυνεύουν να μείνουν πολλά σπίτια που επιβλήθηκε μέσω των λογαριασμών της ΔΕΗ. Πολλοί ετεροδημότες προσανατολίζονται στην διακοπή της ηλεκτροδότησης των σπιτιών τους στο χωριό προκειμένου να αποφύγουν αυτή την επιβάρυνση που μας επέβαλαν τελευταία.

Αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος θα είναι οι ετεροδημότες να μην έρχονται στο χωριό έστω κι αυτές τις λίγες μέρες που το επισκέπτονταν το Πάσχα και το Καλοκαίρι.

Επίσης σε απόγνωση βρίσκονται και οι περισσότεροι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού μας που είναι συνταξιούχοι του ΟΓΑ και επιβιώνουν με την πενιχρή σύνταξη που λαμβάνουν. Καλούνται κι αυτοί να πληρώσουν αυτό το χαράτσι χωρίς να μπορούν να ανταποκριθούν στην πληρωμή του τέλους.

Η κυβέρνηση θα πρέπει να ξαναδεί πάλι το θέμα

του τέλους ακινήτων από την αρχή και να λάβει υπ' όψιν τέτοιου είδους προβλήματα.

Ελπίζουμε να μη γίνουμε μάρτυρες, σπίτια να χρησιμοποιούν λάμπες πετρελαίου για φωτισμό και φανάρια για ψυγεία, να μην επιστρέψουμε δηλαδή σε επίπεδο ζωής της δεκαετίας του 50.

Η φύση πρόβλεψε!!!

Όπως γράψαμε σε προηγούμενο φύλλο των Ζ.Χ. ο περυσινός χειμώνας προκάλεσε πολλές καταστροφές στα ελατοδάση της περιοχής μας.

Να πρόβλεψε άραγε η φύση την δεινή θέση στην οποία θα βρίσκονταν οι χωριανοί μας; Η οικονομική δυσπραγία οδήγησε πολλούς χωριανούς μας να μαζέψουν τα σπασμένα έλατα της περιοχής μας, προκειμένου να τα χρησιμοποιήσουν για θέρμανση τον χειμώνα. Εκεί που το θέαμα των δασών μας ήταν αποκαρδιωτικό, με τα ξεριζωμένα έλατα και τις σπασμένες κορυφές των να κατακλύζουν τις πλαγιές, σήμερα τα δάση καθαρίστηκαν και τίποτα δεν θυμίζει την καταστροφή που υπέστησαν.

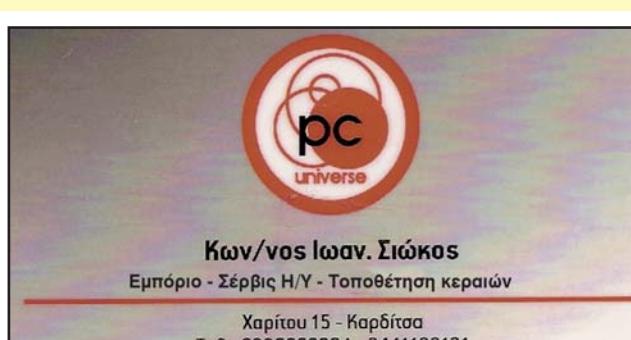
Ο Μυκηναϊκός τάφος της Τούμπας

Είναι ευνόητο το ενδιαφέρον του Σύλλογου μας για την αποκάλυψη των αρχαίων και μεσαιωνικών μνημείων του χωριού μας, τα οποία, συντοις άλλοις ευελπιστούμε ν' αποτελέσουν και μια επιπλέον πλουτοπαραγωγική πηγή για τους εναπομείναντες κατοίκους, όταν αυτά γίνουν επισκέψιμα. Αυτή την εποχή το ενδιαφέρον μας είναι στραμμένο προς το Μυκηναϊκό τάφο της Τούμπας, του οποίου η

ανασκαφή άρχισε- αν δε μας απατά η μνήμη- προτιετίας και συνεχίζεται με πολύ αργούς ρυθμούς.

Ο Σύλλογός μας εισπράττει τα δίκαια παράπονα των συγχωριανών μας των οποίων δεσμεύτηκαν οι περιουσίες χάριν του μνημείου, του οποίου η αποκάλυψη βλέπουν τώρα να καρκινοβατεί. Επικοινωνήσαμε με τον αρμόδιο αρχαιολόγο και μας διαβεβαίωσε ότι η υπηρεσία του κάνει ό,τι μπορεί, αλλά η αποπεράτωση της εκσκαφής είναι θέμα πιστώσεων, οι οποίες δίδονται με το σταγονόμετρο. Υπομονή! Ίσως κάποτε δούμε τι μας κρύβουν επί τόσους αιώνες οι αρχαιότατοι πρόγονοί μας!

Καν/νος Ιωαν. Σάκκος

Εμπόριο - Σέρβις Η/Υ - Τοποθέτηση κεραιών

Χαρίτου 15 - Καρδίτσα

Τηλ.: 6936660994 - 2441100131

Φαρμακείο
Αποστολία Λ. Κατσιούλα

Τέρμα Ταυρωπού
(δίπλα στο Νοσοκομείο) - Καρδίτσα
Τηλ./fax: 24410 25689 - Κιν. 6949 720517